Tarihten YAPRAKLAR

Mısırın istilâsı

Nil diyarı 23 asırda 12 istilâ gördü, en parlak muvaffakiyet Yavuzun Mısırı zaptı oldu

Yazan: Hasan Adnan Giz

Tarih yazanların babası Herodot Nil nehrinin o servet ve bereket tufanını temaşa ederken: «Mısır kıt'ası Nilin bir atiyesidir!» hükmünü vermişti.

Hakikaten o mübarek nehrin hududsuz bir sehavetle suladığı ehramlar ülkesi en eski devirlerdenberi bir çok milletlerin ihtirasını celbetmiştir. İkesus'ların uzun tahakkümünden sonra Mısır ilk defa olarak milâddan 525 yıl önce İranlılar tarafından zaptolundu. Bu istilâ pek basit bir bahane ile vukua gelmiş, İranlıların tecavüzüne bir kız meselesi sebeb gösterilmişti. O zaman İran dünyanın en kudretli devletiydi. Keyhüsrev'in oğlu Kambis, Fir'avun Amasis'in kızını istedi. Mısırlılar yabancı milletlere kız vermediklerinden Amasis bir başkasını kendi kızı diye göndermiş, fakat Kambis bu hilenin farkına vararak Fir'avundan intikam almıya kıyam etmiştir. İranlılar, Yunanlılardan yardım gören, Mısır ordusunu Peloz civarında mağlûb ederek fir'avunlarına girmiye muvaffak olmuştur. Bu tarihten Napolyonun Mısır seferine kadar geçen 2393 sene zarfında muhtelif milletlere mensub bir çok istilâ orduları Mısırı almıya teşebbüs etmiş ve yalnız on iki istilâ ordusu Mısır topraklarına igrmiye muvaffak olmuştur. Bu ordulardan dördü donanma ile denizden, yedisi Suriye ve Filistin yolu ile şarktan gelmiş, yalnız Fatimiler garbdan yani Libya hududundan Mısıra girmişlerdir. Bu istilâların tetkikinden çıkan bir neticeye göre Suriye kuvvetli olduğu zaman Mısıra, Mısır kuvvetli olduğu vakit Suriye ve Filistine sahib olmuştur.

Keykâvüs'ten 123 sene sonra Büyük İskender Mısırı aldı. Bu istilâ pek kolay olmuş, İranlıların zulmünden bizar olan Mısır ahalisi Makedonyalı kahramanı âdeta sevincle karşılamıştı. Yunanlılardan sonra Mısıra sahib olan Romalılardan Sezar ve Oktavyüs donanma ile İskenderiyeye çıkmışlar, ve onlar da büyük bir mukavemete maruz kalmamışlardır.

Romadan, Bizansa miras kalan ehramlar ülkesi hicretin yirminci yılında Amr ibni Âs'ın kumandası altındaki Arab mücahidleri tarafından işgal olundu. Onuncu asırda Fasta müstakil bir hükûmet kuran Fatimiler bir müddet sonra, Doğuç oğullarının idaresinde ve pek zayıf bir halde bulunan Mısıra tecavüze başladılar. Nihayet yüz bin kişilik bir ordu ile Berkadan geçerek İskenderiye ve Kahireyi muharebesiz aldılar. Görülüyor ki, tâ İranlılardan Fatimilere kadar Mısırı istilâ eden ordular daima dahilî idarenin zâfından istifade ederek kolaylıkla hedeflerine varmış ve ancak Türklerin bu kıt'ada yerleşmesinden sonra Mısır pek çetin harblere sahne olmuştur.

Türkler tam sekiz asır ehramlar ülkesinde yaşadılar ve bu müddet zarfında Mısıra tecavüz eden en akur düşmanları perişan ettiler. Mısır tarihi, Türk tarihinin en parlak cildlerinden birini teşkil eder. Mısıra giren ilk Türk ordusu (*) Musul Atabeyi Nureddinin gönderdiği ordudur ki, Salâhaddini Eyyubinin amcası Şirkûhun kumandası altında bulunuyordu. Fatimilerin son yıllarında Nil diyarı gene pek zayıf düşmüş ve Kuduste bir krallık kuran haçlıların tecavüzü üzerine Fatimî Halifesi, Nureddin Zengiden yardım istemek mecburiyetinde kalmıştı. Fakat Türk ordusu gelince Fatimî hükûmeti telâşa düştü. Türklerin Mısırı zaptetmesinden korktu. Haçlılarla birleşerek onlara Kahire kapılarını açtı. Ahlâk bozulmuş, para ve mevki hırsı, namus ve vatan aşkını hiçe indirmişti. Türk ordusu bu kahpe oyun karşısında haçlıları bir kaç kere yenerek Saide kadar indi. Neticesiz kalan uzun bir mücadeleden sonra iki ordu bir anlaşma yaparak aynı zamanda Mısırı terketmeye karar verdiler. Evvelâ Türkler çekildi ve onlar gider gitmez haçlılar sözlerinden dönerek tekrar Mısırı istilâya kalktılar. Katliam başladı. Bu sefer Fatimî Halifesi yaptığına nadim olarak Nureddine tekrar bir mektub yazdı ve içine bir kadın saçı koydu, yardım diledi.

Salâhaddin ile amcası bu niyaz karşısında gene geldiler. Lâkin bu sefer dönmediler Eyyubiler saltanatı kurulduktan sonra, Mısıra en şedid haçlı akınları başladı. Fakat ehramlar ülkesi artık metin bir kavmin sarsılmaz müdafaası altına girmişti. Bu kurunda ve en vasi bir şekilde yapılan üç büyük haçlı seferi daima o yıkılmaz kaleye çarparak, Nil bataklıklarında son nefesini verdi.

Frenkler umumiyetle donanma ile gelerek Dimyattan karaya çıkıyor ve en çok Mansureye kadar giderek daima yarı yolda kalıyorlardı.

Mısıra en büyük hıristiyan taarruzu Fransa Kralı Sen Lûi'nin açtığı sekizinci haçlı seferile vukua gelmiştir. 1248 yılında elli bin seçme cengâverden mürekkeb bir hıristiyan ordusu 120 büyük ve 1500 küçük gemi ile evvelâ Kıbrısa gelmiş ve oradan Mısıra inerek Dimyatı işgal etmişti. Bu esnada Mısır Sultanı ölmüş, fakat büyük bir Türk kadını - geçenlerde «Harb ve Kadın» makalesinde adını andığım Şeceretüddür - idareyi eline alarak bütün islâm âlemini büyük bir tehlikeden kurtarmıştır. Bu sefer hedeflerine son derece yaklaşan haçlılar gene Mansureye kadar gelerek orada büyük bir islâm ordusunu yenmişlerdi. Fakat bu sırada meşhur Türk kölemenleri harb sahasına yetiştiler ve düşmanın ricat hattını keserek Nil bataklıklarında cereyan eden kanlı bir boğuşmadan sonra başta Kral Sen Lûi olmak üzere bütün haçlı ordusunu esir ettiler. Mansure zaferi, aynı zamanda haçlı seferinin son hezimeti oldu. Türk kölemenleri bu zaferden pek az zaman sonra, Suriyeden Mısıra doğru kopup gelen ikinci bir tufanı önlemişler ve Cengizin, Helâgûnun hâlâ yenilmez vasfını taşıyan o meşhur muhariblerini de «Aynelcalût» ta esir etmişlerdir.

***

Fakat demindenberi saydığım bu on seferden hiç biri Yavuz Sultan Selimin Mısır seferi kadar parlak ve şahane olmamıştır. Bilhassa strateji bakımından büyük bir deha eseri olan bu sefer «Mercidabık» ve «Ridaniye» gibi iki büyük zaferle tetevvüc eder. Yavuz Sultan, daha Mısıra girmeden çok önce Anadolu hududunda şedid bir mukavemetle karşılaşmış ve Mercidabıkta Mısır ordularını yendikten sonra, o muazzam çölleri geçmek ve Mısırda tekrar harbetmek mecburiyetinde kalmıştır. Napolyon'un üç asır sonra daha müterakki bir vesait ve on üç bin kişilik bir ordu ile yirmi bir günde geçtiği Katıye çölünü, o altmış bin kişilik ordusile ancak on günde katetti. Mağlûb Sultanın yeğeni Tumanbay yeniden tanzim ettiği bir ordu ile onu Âdiliye civarında bekliyordu. İki ordu Ridaniyede pek kanlı bir harbe tutuştular. Tumanbay o gün en ziyade Venediklilerden aldığı seksen topa güveniyordu. Fakat kölemenler topçulukta henüz acemi olduğu için bu toplardan lâyikile istifade olunamamış, buna mukabil Türk gülleleri düşman saflarını perişan etmişti. Bir an oldu ki iki ordu müthiş bir ihtirasla kılıc kılıca geldiler. Türk ordusunda sağ cenaha kumanda eden Sadrıazam Sinan Paşa, gayet muvaffakiyetli hamleler yapıyor, bir taraftan kılıcı elinde harikalar yaratırken diğer taraftan müessir sözlerle askere cesaret veriyor:

— Arslanlarım, kahramanlarım! Can vermek sermayei iftiharımız, kılıc yüzünden dönmemek yegâne kârımızdır. diyordu. Bu esnada Canberd Gazalinin şiddetli bir hücumu bu cesur kahramanı kanlar içinde yere sermiş, fakat bu darbe karşısında büsbütün şaha kalkan Türk ordusu kat'î neticeyi almakta gecikmemişti.

«Ridaniye» zaferinin akşamında Yavuz Sultan Selim, hâkim bir tepeden ehramlar ve fir'avunlar diyarını temaşa ederken:

— Yazık! - diye teessürünü meydana vurmuştu - Mısırı aldık, fakat Sinanı kaybettik. Bilmem bu memleket onun yerini tutar mı?

Yavuzdan Napolyon'a kadar 281 sene, Mısır hiç bir istilâ tehlikesine maruz kalmamıştır.

Hasan Adnan GİZ

(*) Abbasilerin idaresi altında iken istiklâllerini ilân eden Türk kumandanlarını bu hesabdan haric tutuyorum.

İskeleden düştü

Beyoğlunda Macar caddesinde oturan Koço Yuvani, Yeniköyde Kakule sokağındaki bir inşaatta çalışırken çıkmış olduğu iskelenin kırılması neticesi düşerek muhtelif yerlerinden yaralanmış, Beyoğlu hastanesine kaldırılmıştır.

Kamyon altında kalan çocuk

Kazlıçeşmeden Bakırköy istikametine gitmekte olan şoför Akif idaresindeki 3477 numaralı kamyon, Demirhane caddesinde oturan Mehmedin üç yaşındaki oğlu Zekiye çarparak yaralanmasına sebebiyet vermiştir.

Doğru değil mi?

Denizyolları idaresinin memur biletlerine yaptığı zam

Kömür fiatının bir miktar artması dolayısile elektrik, havagazı ücretlerile nakliye vasıtaları ücretlerine zam yapılması icab edip etmiyeceği bundan bir müddet evvel tetkik edilmiş ve stok kömürler sarfedilinceye kadar böyle bir zammın bahis mevzuu olamıyacağına karar verilmişti. Fakat, İstanbul dairelerinde çalışan bir çok memurların imzasile aldığımız bir mektubda Denizyollarının banliyö hatlarında bareme tâbi memurlara ötedenberi yapmakta olduğu yüzde elli tenzilâtlı tarifenin 1 mayıs 941 tarihinden itibaren değiştirildiği ve 312 buçuk kuruşa satılan aylık karnelerin bedelinin 414 kuruşa çıkarıldığı bildirilmektedir.

Diğer nakliye vasıtaları ücretlerine ve hele Denizyollarının banliyöye aid serbest bilet ücretlerine hiç bir zam yapılmadığı halde, zaten ortada hüküm süren pahalılıktan en ziyade müteessir olmakta bulunan memurlara aid karnelerin bedelinin artırılması doğru olmasa gerektir. Binaenaleyh bu haksızlığın sür'atle ortadan kaldırılması icab eder, diyoruz,

Doğru değil mi?

Köy kahvesinde

Mütecaviz bir genci yaralıyan çocuğun cezası tecil edildi

Kâğıdhane civarında bir köyde olan yaralama hâdisesinin muhakemesi, İstanbul İkinci Asliye Ceza mahkemesinde neticelenmiştir.

Karara göre, köyün kahvesinde Süleyman ve başka bazı delikanlılar oturuyormuş. Bu sırada köyün genclerinden Ali, kahveye gelmiştir. Süleyman, kendisinden daha küçük yaşta olan Ali ile alaya başlamış ve bu arada, Alinin hoşuna gitmiyen bir tabiri boyuna tekrarlamıştır. Bu suretle, bu genci adamakıllı kızdırmıştır. Üstelik, uzaktan Alinin kız kardeşi görününce, bu kızı göstererek, yakışık almıyan bir lâkırdı söylemiştir. Ali ,cebindeki çakıyı çıkarıp açmış ve «sus diyorum ha, yoksa şimdi saplarım sana» diye, ayağa kalkmıştır. Süleyman da ayağa kalkarak, «sapla bakayım da göreyim seni» diyince, Ali çakıyı Süleymanın karnına saplamıştır. Etrafındakiler, bunları ayırmış, iş bu kadarla kalmış ve Süleyman, 25 gün tedavi gördükten sonra, tehlikeyi atlatmıştır.

Mahkeme, Alinin Süleymanı yaralamaktan bir sene hapse konulmasını, ancak yaşını ve Süleymanın kendisini tahrik yollu söylediklerini göz önünde tutarak, cezayı on beş güne indirmiştir. Alinin bir daha suç işlemekten çekineceğine kanaat geldiğinden, cezası çektirilmiyecektir.

Mütekaidin, dul ve yetimlerin nazarı dikkatine:

İstanbul Defterdarlığından:

1 — Bilûmum zat maaşları sahiblerinin birinci altı aylık yoklamaları 10/5/941 tarihinde başlıyacak ve 25/5/941 tarihinde bitecektir.

2 — Yoklamalar her gün saat dokuzdan (12) ye ve (13,30) dan (17) ye kadar devam edecektir.

3 — Zat maaşları sahibleri fotoğraflı nüfus cüzdanlarile resmî senedlerini ve birer tane yeni çekilmiş fotoğraflarını ve malûl olanlar malûliyet raporlarını yoklama ilmühaberlerile birlikte bizzat getirip ibraz etmeğe mecburdurlar.

4 — 25/5/941 tarihine kadar yoklamaya gelmiyenlerin muameleleri ancak umumî maaş tevziinden sonraya bırakılacaktır. Alâkadaranın buna göre mensub oldukları malmüdürlüklerine müracaatleri.

Şehir ve Memleket Haberleri

Gönüllü hastabakıcı kursları derhal faaliyete geçiyor

Bugünden itibaren müracaatler kabul edilecek ve azamî 45 derste kurslar bitirilecektir

Yardım Sevenler Cemiyeti idare heyeti dün sabah saat 9,30 da Cağaloğlundaki Halk Partisi merkez binasında, doktor profesör Tevfik Sağlam, doktor General Süreyya Hidayet, Guraba hastanesi sertabibi Ömer Lûtfi, Safiye Hüseyin, hastabakıcılık mektebi başhemşiresi Bayan Selma ve diğer bazı hekimlerimizin de iştirakile bir toplantı yapmıştır. Toplantıda açılması kararlaşan gönüllü hastabakıcı kurslarının müfredat proğramları hazırlanmıştır.

Yardım Sevenler Cemiyeti, kadınlarımızın gönüllü hastabakıcı teşkilâtına dahil olmalarını kolaylaştıracak bütün tedbirleri şimdiden almaktadır. Kurslarda okunacak derslerin mahiyeti hakkında gönüllü hastabakıcı olacak genc kız ve kadınlarımızı tenvir için gayet sade bir lisanla yazılmış umumî bilgi mahiyetinde notlar hazırlanacak ve bunlar kitab halinde basılacaktır. Ancak bu kitabın basılması zamana muhtac olduğundan boş vakit geçirilmemek için kurslar şimdiden en kısa bir müddet zarfında faaliyete geçeceklerdir. Bugünden itibaren şehir hudud ları dahilindeki Halkevi, Halkodası, Halk Partisi merkezlerinde, orta mekteb ve lise mezunlarile yüksek tahsil çağındaki genc kız ve kadınlarımızdan gönüllü hastabakıcı kurslarına yazılacak olanların müracaatleri kabul edilecektir. Münevver Türk kızlarının, bu hayırlı işe, toplu bir halde seve seve iştirak ederek vatan hizmetine koşacaklarına hiç şüphe edilmemektedir. Zaten, daha şimdiden, telgraf, telefon ve mektublarla münferid bir halde Partiye bir çok müracaatler vardır.

Gönüllü hastabakıcılığı öğrenecek kadınlarımızdan ilk mekteb mezunu olanların kursu ikmal edebilmeleri 45 dersi takib etmekle kabil olacaktır. Orta mekteb ve lise mezunlarile yüksek tahsil gencleri için bu kurslar, tabiatile kısa olacaktır. Her hastanede bir kurs açılacağına göre, İstanbulun ihtiyacı olan 1700 hastabakıcı hemşirenin tahminden daha az bir zaman zarfında yetiştirileceği umulmaktadır.

Dersler amelî ve nazarî olarak verilecek ve amelî dersler, sabahları 8,30 da başlayarak 11 de bitecek, nazarî dersler de 11 den 12 ye kadar devam edecektir.

Müracaatların arkası alınır alınmaz, hatta belki de bunu beklemeden derslere başlanacaktır. Hastabakıcı kursları her hastanede, o hastanenin mütehassıs hekimleri tarafından verilecektir. Yardım Sevenler Cemiyeti öğleden sonra saat 17 de de bir toplantı yapmıştır. Basın Birliğine mensub kadın muharrirlerinin iştirakile yapılan bu toplantıda, Yardım Sevenler Cemiyetine vâki olan bir müracaat memnuniyetle kabul edilmiş ve Basın Birliği mensubu kadın azanın, Yardım Sevenler Cemiyeti neşriyat servisinde çalışmaları karar altına alınmıştır.

Yardımsevenler Cemiyeti İstanbul idare heyeti içtima halinde

Kısa Haberler

★ Mısırçarşısı ile Beyazıd meydanı önündeki molozların on gün zarfında kaldırılması takarrür etmiş ve bu iş bir müteahhide verilmiştir.

★ Unkapanında on, Sultanahmed ve Rumelihisarında birer, Beyazıdda iki binanın istimlâk muameleleri ikmal edilerek hedmine başlanmıştır.

★ Hususî Muhasebe ve Belediye bütçelerinin tasdikı işini takib için Ankaraya gitmiş olan İstanbul Belediyesi Muhasebe müdürü Muhtar Acar şehrimize dönmüştür. Bütçe, Vekiller Heyetine sevkedilmiştir. Tasdikı müteakıb İstanbula iade edilecektir.

Arabadan düştü

Şişlide oturan ve Yenikapıda Cevdete aid araba imalâthanesinde çalışan Haykanoz, Nafizin idaresindeki yük arabasile Zeyrek yokuşundan inerken muvazenesini kaybederek arabadan sokağa düşmüş, başından ağır surette yaralanmıştır.

19 Mayıs Genclik Bayramı programı

Hazırlanan program son şeklini alarak tevzi edildi

19 mayıs genclik ve spor bayramına aid program dün vilâyetçe tasvib edilerek alâkadarlara dağıtılmıştır. Bu prog rama göre Taksimde öğleden evvel, Fenerbahçe stadyomunda da öğleden sonra merasim yapılacaktır.

Merasime şehirde bulunan resmî ve hususî bütün lise, kız enstitüleri, muallim mektebleri ve orta mektebler sporcu talebesinden 4540 kişi iştirak edecektir. Talebeler Maarif Vekâletinin emrindeki kıyafette ve Beden Terbiyesi muallimlerinin kumandası altında oldukları halde toplantı yerlerine geleceklerdir.

Bando, Türk bayrakları, mekteb filâmaları, kız mektebleri, erkek mektebleri ve bunları takiben spor kulübleri filâmaları, sporcular olduğu halde Taksimde merasim mahallinde yer alacaklardır.

Saat 9,50 de başta Vali ve İstanbul komutanı olduğu halde Üniversite rektörü, C. H. Partisi vilâyet reisi, Maarif ve beden terbiyesi müdürleri, Hava Kurumu reisi, Parti ve Halkevleri reisleri, Taksimde toplanan talebe ve sporcuları selâmlıyacaklardır. Bunu müteakıb Cumhuriyet âbidesine Vilâyet ve Halkevleri, mektebler ve sporcular adına çelenkler konacak ve bandonun iştirakile bütün sporcu talebe ve sporcular tarafından istiklâl marşı söylenecektir. Bu esnada tören yerindeki direğe Türk bayrağı çekilecektir.

Bayrak çekme merasimini müteakıb Vali ve Belediye reisi Lûtfi Kırdar, Üniversite ve orta tedrisat mekteblerinden bir talebe 19 mayıs günün tarihî kıymetini ve sporun bir milletin beden kabiliyetini ve karakterini yükseltmek hususunda ve yurd müdafaasında oynayacağı rolü tebarüz ettirecek birer söylev vereceklerdir. Bundan sonra, tertib sırasına göre geçid merasimi yapılacaktır.

Öğleden sonra Fenerbahçe stadyomunda mektebliler arasında atletizm ve futbol müsabakası yapılacaktır. Merasime iştirak edecek talebe saat 15,30 da Fenerbahçe stadında muallimlerinin refakatinde spor kıyafetinde kendilerine gösterilen yerlerde toplanmış bulunacaklardır. Bundan sonra sporcu talebe mızıka ile birlikte istiklâl marşı söyleyecekler ve bu esnada Haydarpaşa erkek lisesi izcileri tarafından sahadaki direğe Türk bayrağı çekilecektir. Bunu müteakıb bütün talebe (Dağbaşı) marşını söyleyecektir. Bu merasimden sonra bir talebe bu günün ehemmiyeti hakkında bir nutuk söyleyecek, müteakıben sporcu talebeler geçid resmi yapacaklardır.

Kız ve erkek talebeler arasında tertib edilen muhtelif atletizm müsabakaları bittikten sonra kazananlara mükâfat tevzi edilecektir.

Kaza kurbanı genclerimiz

Harbiyedeki facianın kurbanları bu gün defnediliyor

Harbiyedeki feci otomobil kazası tahkikatına, adliyece ehemmiyetle devam ediliyor. Bir çok şahid ifadesi tespit olunmuştur. Ağır yaralı olarak Şişli Etfal hastanesine yatırılan Üniversite kimya şubesi talebesinden Hulûsi oğlu 27 yaşında İhsanın sıhhî vaziyeti, dün bir dereceye kadar düzelmiştir. Bununla beraber, daha kat'î bir şey söylenilmemektedir.

Cenaze merasimi

Güzel San'atlar Akademisi müdürlüğünden tebliğ edilmiştir:

Feci bir kazaya kurban olan Güzel San'atlar Akademisi yüksek mimarlık şubesi son sınıf talebelerinden Fuad Taymanla Kemal Soymanın cenazeleri 10/5/941 cumartesi günü saat 11 de Şişli çocuk hastanesinden kaldırılacak ve namazları Feriköy camiinde kılınarak civardaki mezarlığa defnedilecektir.

Akademi müdürlüğü bütün Akademi muallim ve talebesinin bu hazin merasine iştirakini rica eder.

Muallimler ve talebe saat 10 da Akademiden hareket edeceklerdir.

HEM NALINA HEM MIHINA

Madamlar, sizler neredesiniz?

Geçenlerde, muhtelif askerî hastanelerde gönüllü hastabakıcılık kurslarına devam eden yüz kadar hamiyetli Türk kadınına, Beyoğlu Halkevinde, merasimle diplomaları verildi. Yurdu korumak için dövüşecek kahramanlarımızın yaralarını şefkatli ellerile sarmağa hazırlanmış olan bu Türk kadınları arasında tek bir Ermeni, iki veya üç Musevi bayanı bulunduğuna isimleri okunurken dikkat etmiştim.

Demek ki İstanbulu dolduran her soydan, her din ve mezhebden binlerle ve binlerle gayrimüslim Türkiye vatandaşı kadından ancak üç veya dört tane fedakâr ve şefkatli çıkabilmişti. Yüzde üç ve nihayet dört! Onların, İstanbul nüfusundaki nisbetlerine nazaran, bu, hakikaten büyük ve acınacak bir hamiyet ve şefkat kıtlığı teşkil ediyordu.

O merasimde, İstanbul Kumandanı kıymetli General İshak Avni Akdağın ellerini sıkıp tebrik ettiği gönüllü hastabakıcıların isimleri okunurken iki ayrı ve zıd hissin tesiri altında kalmıştım. Türk isimleri birbirini takib ettikçe Türk kadınının yurdseverliği ve şefkati karşısında takdir, şükran ve iftihar duyuyor, gayrimüslim kadınların, vatanî vazifelerine karşı gösterdikleri lâkaydî ve ihmal ise, içimde esef ve meraret uyandırıyordu. Rum unsurundan ve Türk yurddaşı tatlısu frenklerinden tek kadın, bu asil hizmete talib olmamıştı. Millî hisler, bu yüreklerin kapısını hiç de mi çalmadı diye eza ve elem duydum; fakat bütün kabahati, bu bayanlara yükleyecek kadar insafsızlık etmedim. İşte bizim tarafımızdan propaganda, teşvik ve tergib ihmali, onları harekete getirme için çalışma eksikliğinin de müessir olduğuna hükmettim.

— Davet ve teşvik görürlerse elbette, bu şefkatli vatandaşlar da, vatanî vazifelerini ifaya koşarlar, dedim. Bu davet ve teşviki yapmayı düşünürken Büyük Millî Şefimizin muhterem refikaları Bayan Mevhibe İsmet İnönü, Türk kadınlığını hamiyet ve şefkat seferberliğine davet etti. Türk kadınlığının önderi olan Bayan İnönünün bu yüce daveti, bütün yurdda olduğu gibi, İstanbulda da büyük bir sevinc ve heyecanla karşılandı. O gündenberi Valimizin refikası Bayan Lûtfi Kırdarın riyaseti altında yapılan toplantılarda İstanbulun o muhteşem gayrimüslim bayanlarının isimlerini, resimlerini, müracaatlerini, beyhude arayıp duruyorum. Tek isim, tek resim, tek müracaat yok! Sanırsınız ki Bayan Mevhibe İsmet İnönü, yalnız müslüman Türk kadınlarına hitab etmiştir; sanırsınız ki İstanbulda, tek gayrimüslim kadın yoktur; sanırsınız ki bu binlerce zengin, monden, hassas kadın arasında, kendilerinin de millî ve insanî vazifeleri olduğunu düşünen tek kimse mevcud değildir.

Türk vatanına, Türk milletine, Türk camiasına karşı bu bigânelik karşısında artık dayanamıyor; bu yazımla feveran ve isyan ediyorum. Erkekleri devletin davetine icabet ederek kahraman Türk ordusunun safları arasına koşarken kadınları vatan hizmetine gönüllü yazılmak için daha ne bekleyorlar? Bayan İnönünün daveti, onları neden harekete getirmiyor? Müslüman Türk kadınları gibi kendilerine de ayni vazifelerin teveccüh ettiğini bilmiyorlar mı? Yoksa gönüllü olarak bu vazifelerde çalışacak kadar, Türklüğe ve Türkiye Cumhuriyetine gönül vermiş değil midirler?

Vatan, her yurddaştan hizmet beklerken madamlar sizler neredesiniz?

İKTISAD

Amerika vapurları Süveyş yolile bir servis kurdular

İskenderiye ticaret mümessilimiz, Amerika vapur kumpanyalarının Ümidburnu ve Kızıldeniz yolile Süveyşe her dört günde bir vapur göndermek üzere muntazam şilep postaları tertib ettiklerini alâkadar makamlara haber vermiş ve bu vapurlarla muvasala temin edilerek Amerika ile ticarî münasebatın daha kolaylıkla temin edileceğine işaret etmiştir.

Mısıra muntazam seferler yapacak olan vapurlar gıda maddeleri, tıbbî malzeme ile inşaat malzemesini nakledecektir. Bunların haricinde vapurlarda yer kalırsa başka maddeler alınacaktır. Bu vapurlardan en ziyade Mısıra gelirken değil, Amerikaya giderken ihracat maddelerimizin sevkinde istifade edileceği imkân dahilinde görülmektedir.

Dünkü ihracat

Dün şehrimizden 1,000,000 liralık ihracat yapılmıştır. Bu ihracatın içinde her nevi madde vardır. Rumanyaya da 250,000 kilo yer fıstığı ihrac olunmuştur.

İzmir fuarına bütün sınaî müesseseler iştirak edecek

İktısad Vekâleti, bu sene de 20 ağustosta açılacak ve bir ay devam edecek olan İzmir enternasyonal fuarına bütün sınaî müesseselerimizin, mamulâtının tanınması, istihlâk saha ve miktarının genişlemesini ve hususile millî sınaî durumumuzun toplu bir halde tebarüz ettirilmeleri için iştirak etmelerini tavsiye etmiştir.

Mıntaka İktısad müdürlüğü, dün bütün sınaî müesseselere, bu seneki fuara ne şekilde iştirak edeceklerini üç gün zarfında tespit edip yer almalarını bildirmiştir.

Tiftik ihracatı

İngiliz korporasyonu evvelce kabulü yapılan 34,000 balya tiftikten sonra geri kalan 6000 balyanın korporasyon hesabına her hangi bir bankaya teslim edilerek bedelinin alınmasını dün alâkadar tacirlere bildirmiştir.

Almanyaya ihrac olunacak ve bedeli Ticaret Bankasından karşılanmakta olan son parti 200,000 liralık tiftiğin de ayın 12 sinde teslimi yapılacak ve 13 ünde bedeli karşılanacaktır.

Küçük hikâye

Bir Dizi gözyaşı

Mükerrem Kâmil Su

Onlar çıktıktan sonra genc kadın derin bir yeise kapıldı. Saate baktı. Elektrik düğmesini çevirdi. İstorlardan birinin ucunu hafifce kaldırdı. Sokak lâmbalarının aydınlatamadığı yerlerde bakışları hüzünle dolaştı. Ötekiler çoktan gözden kaybolmuşlardı. Muhayyilesi merhametsizce işliyordu. Biraz sonra kadının ,kocasının koluna gireceğini; onu şaşırtmak, kendine çekmek için ne yapmak lâzımsa bütün fettanlığını takınarak hiç birine baş vurmaktan geri kalmıyacağını düşünüyordu. Belki de kapısının önüne gelince ateşli bakışlarını süzerek, bayıltıcı bir sesle «Biraz girmez misiniz, diyecekti. Bir kahve, bir çay içer, dinlenirsiniz. Yordum sizi!..» ve sonra..

Tekrar saate baktı. Dakikalar uzadıkça hüznü müthiş bir öfkeye inkılâb etti. Silkinerek yerinden fırladı: — Artık yeter, diye bağırdı Bu komediye bir nihayet vermek lâzım. Bu böyle devam edemez.

Üç aydır şuh bir kadının kaprisleri karşısında buhran geçiren kocasının ruh haletini sessiz ve şikâyetsiz takib etmişti. Kadın eski arkadaşlarından biri idi. Bir müddet evvel evlenmiş, ayrılmış, bir takım karışık işlere girip çıkmış; macera düşkünü, cemiyet telâkkilerine aldırış etmiyen bir mahlûktu. Şimdi de kocasına musallat olmuştu. Fahirin gevşek iradesinden, zayıf ruhlu, telkine müsaid bir adam oluşundan istifade etmeğe çalışıyordu. Halbuki bu adam kendisinin hayatına müsavi bir şeydi. Kocası, arkadaşı, kızının babası, kısaca her şeyi idi. Onu düşük ruhlu bir kadının kolları arasına atmamak lâzımdı.

Fakat aylardanberi her hangi bir harekette bulunmasına gururu müsaade etmemişti. Bütün sahneleri biraz elemle, biraz lâkayd görünmeğe çalışarak ve bazan da sitemli bakışlarla uzaktan uzağa seyretmişti. Onlar belki kendisini bu halinden ötürü abdal bile buluyorlar; bir şeyin farkında olmadığını sanarak gün geçtikçe biraz daha pervasızlaşıyorlardı.

Son iki hafta içinde hemen hemen kadın her gece geliyor ve geç vakit yalnız dönemiyeceği için kocası evine kadar ona refakat ediyordu. Bu geceyarısı dönüşlerinde genc adam karmakarışık bir ruh haleti içinde ne yapacağını şaşırıyor; dalgın, üzüntülü, bazan fazla asabî yatağa giriyor; yüzünü duvara çevirerek saatlerce uykusuz kıvranıyordu.

Vakit epey ilerlemişti. O hâlâ görünürlerde yoktu. Macide çok sevdiği bir insanın elinden müebbeden çıkması ihtimalile kıvranırken, katlanılmaz bir kıskanclık ateşi içinde bir çok şey yapmak, hatta katil olmak istekleri ile çırpınıyordu. Ve nihayet öfkesinin taşıp köpürdüğü bir dakikada onu sararmış yüzü, karışmış saçlarile karşısında bulunca kavga koptu.

İkisi de en ağır sözler ve hakaretlerle birbirlerini kırıp incittiler. Netice belli idi. Artık bir çatı altında yaşamalarına imkân olamazdı. Ayrılık kararını verdiler.

Fahir resmî kâğıdlarının bulunduğu çekmeceyi şiddetle açtı. Lüzumlu bir kaç kâğıdı titreyen parmaklarile araştırmağa koyuldu. O aralık yan odadan, uzun beyaz geceliği içinde ölü gibi sararmış yüzile küçük bir kız çıktı. Her halinden büyük bir dehşet içinde olduğu anlaşılıyordu. Kumral saçları omuzlarına dökülmüş, dudakları titriyordu.

Demindenberi iki düşman gibi birbirini kırıp geçiren bu iki en sevdiği insana acılarla baktı, baktı, ve parçalanmış bir sesle:

— Anneciğim, babacığım!.. diye hıçkırmağa başladı.

Anne o anda yumuşayıveren, tatlılaşan bir yüzle kollarını açtı. Onu göğsüne bastırarak teskine çalıştı .Baba bu yürekler sızlatan sahneyi görmek bile istemiyordu. Küçük kız bunu büyük bir acı içinde derhal farketti. Ve bir yaralı kuş gibi bir solukta babasının göğsüne atılarak incecik kollarını onun boynundan geçirdi. Rengi kireç kesilmiş, asabı son derece gergin bu vefasız babayı çenesinden, yüzünden, gözlerinden öpmeğe başladı. Kumral başını onun çenesinin altına saklayarak hıçkırıyordu:

— Babacığım, gitme, bizi terketme!

— . . . . . .

— Babacığım, sen gidersen biz ölürüz. Biz babasız nasıl yaşarız? Nasıl yaşayabiliriz?

Titriye titriye ona yalvarıyor, göğsünün üstünde bir canavar görmüş gibi büzülüyor, ağlıyor, çırpınıyordu.

Bu hal karşısında erkek, aylardanberi maddî güzelliği ve şaşırtıcı kaprislerile varlığını allak bullak eden kadının ateşli bakışlarından, çekici vücudünün sihirli kokusundan kurtulmak ihtiyacını duydu. Kızını göğsüne bastırarak yatağına götürdü. Örtülerini düzeltti. Başucuna oturdu. Küçük ellerini avuçlarının arasına aldı. Onun pek sevdiği masallardan birini söylemeğe başladı.

Epey sonra küçük uyumuştu. Yanaklarında hâlâ göz yaşlarının izi vardı. Narin vücudü, incecik göğsü tutuk hıçkırıklarla kabarıp iniyordu. Baba bu kapanan göz kapaklarının bir daha açılmaması ihtimalile dehşet duydu. Oh, giriştiği oyun tehlikeli bir şeydi. Yuvası, hususile yavrusu için yıkıcı, öldürücü bir macera idi bu...

Deminki öfkesi yatışmış olarak hole çıktı. Karısı başını ellerinin arasına alarak için için ağlıyordu. Fakat kızının karşısında son derece tatlılaşan duyguları yumuşayıveren hüviyeti şimdi tekrar sertleşmiş; öteki kadın gene iradesini hükmü altına almağa başlamıştı.

Macide başını kaldırdı. Yüzü göz yaşlarile ıslaktı. Kirpikleri top top olmuş, bakışları bulanmıştı. Fahir:

— Haksızlığına, biraz evvelki hücumlarına, yersiz hakaretlerine ağlayorsun değil mi? diye başladı. Ağla! Bakalım bu göz yaşları kırılanı tamir edebilir mi?

Genc kadın hafifce başını salladı. Artık isyan edecek, bu hücuma mukabelede bulunacak halde değildi. İçli ve kırık:

— Hayır, dedi. Hayır. Ben çocuğuma ve kendi çocukluğuma ağlayorum...

Sonra rüyada konuşuyormuş gibi, bakışları odanın bir köşesine takılmış olarak devam etti:

— Yıllarca evvel gene böyle korkunc bir gece idi. Karı koca müthiş bir kavgaya tutuşmuşlardı: Ayni sebebden. Onların da kararları kat'î idi. Hem o kadar kat'î idi ki, gürültüye uyanarak dehşetle yatağından fırlayan küçük kızlarının ıstırabına, yalvarmalarına, yürekler parçalayan hıçkırıklarına kalblerini açık tutamadılar. Onu bir tarafa iterek eşyalarını ayırmakta devam ettiler.

Lâkin onlara bir şey olmadı. Erkek şahlanan ihtiraslarının peşinde maceradan maceraya atıldı. Kadın yaşamak için hayatını yeniden yapmağa mecbur oldu. Bir başkası ile evlendi. Ve ne olduysa iki arada o zavallı küçük kıza oldu. İkisinin hayatında da yeri kat'î ve yüreği huzurlu değildi. Asla çocukluğunun ve ilk gencliğinin samimî havasını bulmadan kırık ve bedbaht yaşadı.

Şimdi gene gözleri yaşlarla dolmuştu. Derin bir yeisle:

— O küçük kız bendim, diye inledi. Sana rastlayıncıya kadar hayatı bir dizi göz yaşından ve unutulmaz hicranlardan örülmüş olan o zavallı kız bendim. Sen bana yaşamanın çok güzel, tatlı ve manalı bir şey olduğunu öğrettin. Bir kaç ay evveline gelinciye kadar bana tam bir huzurun ve saadetin tadını tattırdın. Şimdi bütün bunlar için sana teşekkür ediyorum.

Ayağa kalktı. Bir kaç saat evvel evi terketmek için sabırsızlanan kocasını holde serbest bıraktı. Henüz bir saat bile geçmemişti ki, yatak odasının kapısı hafifce aralandı. Karısı yatağın bir ucuna ilişmiş, gene başı ellerinin arasında derin derin düşünüyordu. Fahirin gözleri ıslaktı. Gönül sarhoşluğundan uyandığı bariz bir şekilde anlaşılıyordu.

Yavaş yavaş yaklaştı, genc kadını omuzlarından kavradı. Başını eğerek yüzünü, karısının yüzüne yaklaştırdı. Yaptıklarına yanan bir kalbin hüznü içinde:

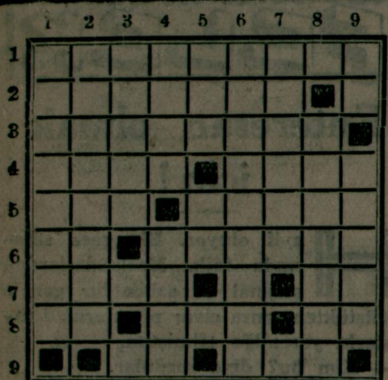
— Haksızlığımı itiraf ediyorum ,dedi. Beni affet. Yıllarca evvel küçük kızlarının ıstırabını hiçe sayan insanların işledikleri hatayı tekrar etmiyelim.

Genc kadın başını kaldırdı. Gözlerinden bu defa büsbütün başka tatta ve başka manada bir dizi göz yaşı inmeğe başladı. Evet arada ne olursa çocuklara oluyordu. İkisi de şimdi bunu böyle kabul ediyorlardı.

Fahir karısını kollarının arasına aldı. Ayni duygu ve ayni endişeyle çarpan yüreklerine tercüman olmak ister gibi:

— Bizim kızımız vakitsiz hayat mücadelesine, yersiz göz yaşlarını tanımasın, öğrenmesin sevgilim, dedi. Buna bütün kalbimiz ve kuvvetimizle biz mâni olmağa çalışalım.

BULMACA

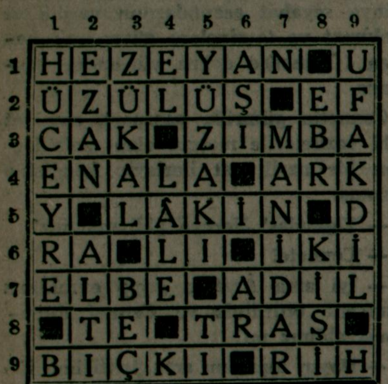
Soldan sağa:

1 — Karadenizde tabiî bir limanımız. 2 — «İleriye fırlat!» manasına mürekkeb bir emir. 3 — Yavuz Selimin mağlûb ettiği Mısır Sultanı. 4 — İtikad, eski Türk devletlerinden. 5 — Bir emir, nüfusça artma. 6 — Pederin yarısının tersi, çevrilme. 7 — Keyifli fakat babayani bir hayat yaşayan, sıfat edatı. 8 — Uzuvlarımızdan, telefonda sık sık söylenir, bir sıfat edatının tersi. 9 — Bir emir, nebatın toprak altındaki parçası.

Yukarıdan aşağıya:

1 — Bir kumaş deseni. 2 — Bir nakliye vasıtası. 3 — İsviçrede bir göl. 4 — Aşikâr, vücudünü ortadan kaldırma. 5 — İnsan cildi, şeref. 6 — Malûmatı mevcud değil (iki kelime yok). 7 — Tembellik. 8 — Tamir parçası olarak kullanılmaya mahsus. 9 — İkametgâh, failin hareketinin tesir ettiği kimse.

Evvelki bulmacanın halledilmiş şekli

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	H	E	Z	E	Y	A	N	■	U
2	Ü	Z	Ü	L	Ü	Ş	■	E	F
3	C	A	K	■	Z	I	M	B	A
4	E	N	A	L	A	■	A	R	K
5	Y	■	L	Â	K	İ	N	■	D
6	R	A	■	L	I	■	İ	K	İ
7	E	L	B	E	■	A	D	İ	L
8	■	T	E	■	T	R	A	Ş	■
9	B	I	Ç	K	I	■	R	İ	H

ASKERLİK İŞLERİ

Şubeye davet

Yerli Eminönü Askerlik şubesinden: Lv. asteğmen İst. 314 Hasan Rıza oğlu Abdülhamid Mazhar (16831), Lv. asteğmen İst. 316 Esad oğlu Osman Nazır (16424), Lv. teğmen Hasan oğlu Ahmed İhsan Çakar 313 İst. (16113), yedek piyade teğmen Nuri oğlu Mazhar Çelebi (47910) nun kayıdları tetkik edilmek üzere nüfus hüviyet cüzdanlarile birlikte en kısa bir zamanda şubemize müracaatleri, aksi takdirde 1076 sayılı kanunun cezaî hükümlerine tâbi tutulacakları ilân olunur.

YENİ ESERLER

İslâm Ansiklopedisi

Üçüncü Fasikülü:

Maarif Vekilliğince neşredilmekte olan İslâm Ansiklopedisinin üçüncü fasikülü çıkmıştır. Muhteviyatının büyük bir kısmı, zamanımız ilminin mutalarına göre tashih edilen bu fasikülde, yeniden kaleme alınmış maddeler de büyük bir yekûn tutmaktadır. Türk kültür âlemini pek yakından alâkadar eden mevzular üzerinde değerli âlimlerimizin büyük bir mesai mahsulü olan bu araştırmalarını tertib sırasile kaydediyoruz:

Ahmed I, Ahmed II, Kara Ahmed Paşa, Bonneval Ahmed Paşa, Ahmed B. Hasan Paşa (M. Cavid Baysun), Ahmed III (Enver Ziya Karal), Ahmed Hikmet, Ahmed Vefik Paşa (Ahmed Hamdi Tanpınar), Ahmed Mithat, Ahmed Rasim (Sabri Esad Siyavuşgil), Şair Ahmed Paşa, Ahmed Yesevî, Ahmedî (M. Fuad Köprülü), Gedik Ahmed Paşa (Mükrimin Halil Yınanç), Ahsa, Akdeniz, Akhisar (Besim Darkot), Ahund (Zeki Velidi Togan) ve Akçe, Akıncı (İsmail Hakkı Uzunçarşılı).

Fikir âlemimizin bu kıymetli eserini bütün karilerimize hararetle tavsiye ederiz.

Kültür

«Aydın» ın bu güzel isimle intişar eden aylık fikir mecmuasını karilerimize hararetle tavsiye ederiz. Bugünkü namüsaid şartlar içinde «Aydın» muhitinin öğrenme ve okuma ihtiyaclarını karşılamaya çalışan bu güzel teşebbüsün sahibi doktor Veysele hayırlı işinde muvaffakiyetler dileriz.

Yücel

Bu fikir ve san'at mecmuasının 74 üncü sayısı zengin ve değerli mündericatla intişar etmiştir. Okuyucularımıza tavsiye ederiz.

İhtikâr suçlusu 4 kişi tevkif edildi

Mevkuflar arasında bir de kadın var

İstanbul İkinci Asliye Ceza mahkemesinde dün sabah ve öğleden sonra bakılan Millî Korunma Kanununa muhalif hareket davalarından ikisinde, maznunlar hakkında tevkif müzekkereleri kesilmiş, biri kadın olmak üzere dört maznun, İstanbul tevkifhanesine gönderilmiştir. Şimdiye kadar muhtelif Millî Korunma davalarında maznun olan kadınlardan, dün ilk defa olarak biri tevkif edilmiştir.

Davalardan biri, Beyazıdda bir fotografhanenin sahibi Tanaşla tezgâhtarı Marika aleyhlerindedir. Kendilerinin, fotograf malzemesini fazla fiatla sattıkları iddia olunuyor. Muhakeme, tahkikatın tamamlanmasına bırakılmıştır. Diğer dava da, Beyoğlunda bir kumaş mağazasının sahibi Onnikle tezgâhtarı Dimitri Foti aleyhlerindeki, fazla fiatla kumaş satmak davasıdır. Bu muhakeme de, tahkikatın tekmillenmesine kalmıştır.

El değiştiren kumaşlar

Fiat Murakabe bürosu, son zamanlarda sokaklarda işportalar içinde, yüksek fiatlarla satılan elbiselik kumaşlar hakkında tetkikler yapmış ve bu kumaşların gümrükten çıkmasından itibaren şayanı hayret derecede fazla olduğu el değiştirerek ve kâr ilâve olunarak piyasaya çıkarıldığı görülmüştür.

Bu İngiliz kumaşlarını gümrükten çeken ithalâtçı bir toptancıya satmış, o da üzerine kâr ilâvesile başka bir toptancıya, bu toptancı da bir mutavassıta ve mutavassıt da işportacılara devretmiş, işportacılar da fahiş kârla satmağa başlamışlardır. Bunların adliyeye tevdiine karar verilmiştir.

Kapatılan kahveler

Zabıta, kahve, kazino ve emsali mahallerin, gece tahdid edilen saatten sonraya kadar açık kalmamaları için bunları sıkı bir kontrola tâbi tutmaktadır.

Dünkü teftişlerde Kadıköy Piyasa caddesinde 60 numaralı Abbas Şükrünün idaresindeki kahvenin saat 1 e kadar açık bulunduğu görülerek, kahve altı gün müddetle kapatılmıştır.

Fındıklıda İskele caddesinde Salihin idaresindeki kahvenin de aldığı müsaade hilâfına 23,15 e kadar açık bulunduğu tespit edilmiş ve bir gün müddetle kapatılmıştır.

Münib Hayri Ürgüblü

Gazetemize zaman zaman kıymetli hukukî makaleler yazmış bulunan arkadaşımız Münib Hayri Ürgüblü serbest avukatlık yapmak üzere Karaköy Palasta çalışmağa başladığını bildirmiştir. İstanbul ve İsviçre Hukuk Fakültelerinden mezun olan Münib Hayri uzun müddet Sümer Bankın ve ahiren de İstanbul Elektrik şirketi hukuk müşavirliğini ifa etmiş, mütalealarıcidden değerini ispat etmiş hukukçularımızdandır. Kendisine muvaffakiyetler dileriz.

ADLİYEDE

Şiledeki cinayetin muhakemesi

Şile yolunda, parasına tamah ettiği seyyar esnaf İsmaili balta ile öldürmekten maznun Necatinin muhakemesine, İstanbul birinci Ağırceza mahkemesinde dün devam edilmiştir.

Tahkikata göre, Necati, köy düğününde satış yapan İsmailin dönüşte yolunu beklemiş, atla giden İsmailin ensesine baltayı indirmiş, fakat at şahlanarak dörtnala kaçtığından ve ağır yaralı İsmail de attan düşmediğinden, parasını eline geçirememiştir. Dünkü safhada, köylülerden bir kaç şahid dinlenilmiştir. Başka bazı şahidler de çağırılacaktır.

İstanbul Borsası, 9/5/941

Londra	1 Sterlin	5,22
Nevyork	100 Dolar	129,20
Cenevre	100 İsv. Frc.	30,—
Atina	100 Drahmi	0,995
Madrid	100 Peçeta	12,89
Yokoha.	100 Yen	31,0175
Stokholm	100 İsveç K.	30,6275

ESHAM VE TAHVİLÂT

İkramiyeli %5 1938	19,— 19,03

İzmirde sevgilisini öldüren kadın

Pakize Yeşilsu

İzmir (Hususî) — Pakize Yeşilsu namında genc bir kadının, çoktanberi geçinemediği ve nihayet tekrar buluştuğu sevgilisi kasab Ali namında bir genci öldürdüğünü bildirmiştim. Mahkeme, enteresan bir safhaya girmiştir.

Kadın; cinayeti kendisinin ika ettiğini söylemekte ve:

— Benimle evlenecekti, evlenmedi. Beni tehdid ediyordu. Hâdise gecesi, kardeşim Mehmedle beraber üçümüz oturduk, içtik. Kavga çıktı, beni vurmak istedi, ben kendimi müdafaa için onu vurdum.

Demektedir. Kardeşi de, maznun sandalyesinde oturmaktadır. Halbuki bir polis komiseri kendi kanaati olarak, katilin Pakize değil, kardeşi Mehmed olduğunu söylemiştir ve hâdise, o gece üçü arasında oynanan bir kumar partisinde Mehmedin kaybetmesi üzerine vuku bulmuştur. Bazı emareler de bunu göstermektedir. Maamafih, kadın, cinayetin faili olduğunu iddiada musırdır. Muhakeme devam etmektedir.

Haydarpaşa hastanesinde tıbbî müsamere

Haydarpaşa Nümune hastanesinin mutad aylık toplantısı göz mütehassısı Dr. Nuri Fehmi Ayberkin riyasetinde toplanmış ve celsenin açılışını müteakıb.

1 — Operatör Dr. Feridun Şevket Evrensel tarafından seririi apandisit levhasını taklid eden over rüptüründen mütevellid iki hemeraji entern vak'asında âcil müdahale ile alınan muvaffakiyetli neticeler.

2 — Bevliye mütehassısı Dr. Muammer Günver tarafından muvaffakiyetle neticelenen iki colley ameliyatından.

3 — Göz mütehassısı Dr. Nuri Fehmi Ayberk tarafından robrophone tedavisile parlak neticeler alınmış iki keratoplasti vak'ası gösterilmiş ve takdim olunan vak'alar üzerinde yapılan münakaşaları müteakıb celseye son verilmiştir.

Üvey çocuğunu öldüren ana

Muşta bir aile faciası oldu

Muş (Hususî) — Taşo mahallesinde oturan Gaziantebli kasab Ali karısı Asiye, üvey kızı Endamı döverek öldürmek suretile, tüyler ürpertici bir cinayet işlemiştir. Hâdise şu şekilde olmuştur:

Uzun zamandanberi, 8 yaşındaki Endama yapmakta bulunduğu kötü muameleleri son günlerde arttıran Asiye, zavallı kıza adeta düşman kesilmişti. Kocası evde bulunmadığı sıralarda kıza dünyayı dar etmekte ve yerli yersiz dayak atmaktaydı. Endam eve girerken onu kapıda karşılayan analığı, onu, şiddetle kapıdan dışarıya itmiş ve çarpılırcasına yere düşen kızcağız bayılmış, hastaneye kaldırılmıştır. Bir türlü ayılamıyan çocuk hastanede ölmüştür.

Hâdiseye el koyan zabıta ve adliye Asiyeyi yakalayıp nezaret altına almış ve hükûmet doktoru tarafından Endama yapılan otopsi neticesinde, yere şiddetle çarpılması yüzünden kafasının sarsıldığı nezfi dimağii dahilî neticesinde öldüğü tespit edilmiştir. Tevkifine karar verilerek sorgu hâkimliğine tevdi edilen Asiye yaptığını inkâr ederek, kızı 4 yaşındaki üvey oğlu duranın döverek öldürdüğünü söylemiştir. Tahkikata devam edilmektedir.

Ölen kızına mı, hapsedilen karısına mı yanacağını bir türlü kestiremiyen Ali şaşkın bir haide dolaşmaktadır. Facianın asıl acı tarafı, en büyüğü altı yaşında olan diğer üç çocuğun, uzun süren bir hastalıktan henüz kalkan, babalarından başka bir bakıcısı bulunmayışıdır.

Dün de bir kamyon elektrik direğine çarptı

Şoför Şevket Çakarın idaresindeki Merzifon 11 plâka numaralı kamyon, Yıldız yokuşundan Beşiktaşa inerken frenin bozuk olması yüzünden şiddetle yol kenarındaki elektrik direğine çarpmıştır. Çarpma neticesinde kamyon ehemmiyetli surette hasara uğramış, kamyon içinde bulunan amele Dursun da başından ağır surette yaralanmıştır. Hâdiseyi müteakıb şoför yakalanmış, Dursun Beyoğlu hastanesinde tedavi altına alınmıştır.

RADYO

Bu günkü program

8,00	Program	18,03	Orkestra
8,03	Haberler	18,40	Türküler
8,18	Müzik (Pl.)	19,00	Konuşma
8,45	Yemek listesi	19,15	Saz
★		19,30	Haberler
13,30	Program	19,45	Konuşma
13,33	Müzik (Pl.)	19,50	Şarkılar
13,50	Haberler	20,15	Rad. Gazetesi
14,05	Müzik (Pl.)	20,45	Fasıl heyeti
14,20	Bando	21,15	Konuşma
15,00	Müzik (Pl.)	21,30	Orkestra
★		22,30	Haberler
		22,50	Caz (Pl.)
18,00	Program	23,30	Kapanış.

Keman solo konseri

Memleketimizin en iyi keman çalan kadını olarak maruf bulunan Bayan Pakize İzzet Albayrak pazartesi akşamı saat dokuza çeyrek kala Ankara radyosunda solo keman konseri verecektir. San'atındaki derecesile yurd için bir kıymet teşkil eden Bayan Pakizenin konseri şüphesiz bütün radyo abonelerinin zevkle dinliyecekleri bir müsamere olacaktır.

Ölüm

Ankarada Belediyeler imar fen şefliği harita kısmı şefi harita yarbayı Nüzhet Şentürk anjin dö puatrinden vefat etmiştir. Ordumuzun bu çok kıymetli ve gayyur subayı bugün Deniz hastanesinden kaldırılarak namazı öğle vakti Fatih camiinde kılındıktan sonra Edirnekapıda şehidliğe defnedilecektir.

Yazan: *Lajos Zilahy* — 44 — Çeviren: *F. Zâhir Törümküney*

V

Nisanın ilk haftası olmasına rağmen Volga mıntakasını hâlâ kalın kar ve buz tabakaları örtüyordu

Rus genelkurmayı Kiefteki bütün esirlerin şarkî Sibiryaya doğru sevkedilmesi emrini verdi. Peter'in kafilesini Tobolska gönderiyorlardı. Beş günlük bir seyahatten sonra Volgaya ulaştılar.

Tren Volga köprüsünün üzerinden geçerken, koca nehrin üstünde kızaklar, siyah karıncalar gibi koşuşuyorlardı.

Sabah şafakla beraber nehrin karşı sahilindeki Sviraski istasyonunda durdular. İstasyonda, kendilerini kırmızı saçlı, çil yüzlü, sert bakışlı bir subayın kumandası altındaki bir kazak müfrezesi karşıladı.

Kırmızı saçlı kazak subayı hareket etmek istemiyordu. Mahallî kumandanlığa müracaat ederek, buzların çözülmeğe başladığını, binaenaleyh böyle bir zamanda Volga kıyılarında seyahat etmenin çok tehlikeli bulunduğunu, esir kafilesinin bir kaç gün burada alıkonulmasının daha muvafık olacağını bildirdi. Aksi takdirde, ne kendi ve ne de muhafaza ve sevkine memur olduğu esirlerin hayatlarının mes'uliyetini üzerine alamıyacağını söyledi. Fakat onun, esirlerin hayatından ziyade kendi canını tehlikeye atmaktan çekindiğini anlamamak için ya çocuk, yahud deli olmak lâzımdı.

Mahallî kumandanlık onun bu müracaatini reddetti. Saat dokuzda derhal hareket etmeleri hakkında kat'î emir geldi.

İspirtolu içkilerin şiddetle menedilmiş olmasına rağmen Sviraski istasyon memurlarından sıska ve tilki suratlı bir herif, onlara oldukça tuzlu bir fiatla istedikleri kadar votka temin etti. Bu iliklere kadar işleyen soğukta, bir kaç yudum votka insana bayağı can veriyordu.

Yarım saat zarfında esirlerin nakline tahsis edilen yüz elli kızak istasyonun önüne dizildi. Esir subaylar, emir erlerile birlikte kızaklara yerleştiler. Kızakların önüne gayet kuvvetli Rus katanaları koşulmuştu.

Tatar arabacılar, kazaklar tarafından yataklarından kaldırılarak getirilmişler, zavallılar hayvanları için kızakların içine biraz yem koymağa bile vakit bulamamışlardı. Nereye ve ne için gideceklerinden de haberleri yoktu. Kırbacları ellerinde, kısa boyunlu kafalarını kürklerinin içine çekmişler, büyük bir tevekkülle hareket emrini bekliyorlardı.

Birbirine benzeyen kızakların arasında yalnız bir tane fayton sisteminde ve gayet şık bir kızak vardı. Kırmızı saçlı kazak subayı bu kızağa bindi. Bu sırada hava birdenbire yumuşadı. Biraz sonra şiddetli bir yağmur başladı.

Kafilenin toparlanıp hareket etmesi bir saatten fazla sürdü.

Peter'e hizmet eri olarak Mozeş adında bir delikanlı vermişlerdi Mozeş aslen Tot'tu. Macarcayı garib bir şive ile konuşuyordu. Peter şimdi gene Mozeş'le beraberdi. Kiefteki acı ve tatlı günlerini hep bu saf delikanlı ile birlikte geçirmişti. Yedi aydanberi birbirlerinden hiç ayrılmamışlardı.

Esirlerin böyle anî olarak daha içerilere, Sibiryaya doğru sevkedilmelerini içlerinden bir çokları, Rus ordusunun geri çekilmekte olmasına atfediyordu. Bunların kanaatlerine göre, madem ki Rus orduları ricate başlamıştı, şu halde Rus hükûmeti yakında bir sulh akdetmeğe mecbur olacaktı. Tabiî bu takdirde esirleri derhal memleketlerine iade edeceklerdi. Binaenaleyh bu Sibirya seyahatine müteessir değil, bilâkis memnun olmalıydı. Bu seyahat Peterde ise büsbütün kötü bir tesir yapmıştı. O, böyle trenler, kızaklar ve arabalarla gittikçe memleketinden uzaklaştığını düşünüyor ve ağzını bıçak açmıyordu.

Buruşmuş kaputile, sigara kutusunu andıran kızağın içinde otururken, gözlerini uzaklara dikmiş düşünüyordu. Kiefteki geçirdiği bir kış zarfında sanki sekiz, on yaş ihtiyarlamıştı Daimî düşünce ve yeis, bakışlarına donuk ve mahzun bir ifade vermişti. Belki onun böyle görünmesinde sakal uzatmış olmasının da tesiri vardı. Aylardanberi saçlarını da düzelttirmemişti.

Esasen eli ağır olan Mozeş hâlâ kendi kızağını tanzim etmek, eşyalarını yerleştirmekle meşguldü. Bilhassa yemek sepetini bir türlü nereye koyacağını kestiremiyor, bir iki parça eşyanın yerini mütemadiyen değiştirip duruyordu. Kocaman burnu ve fırıl fırıl dönen küçücük gözlerile komik bir yüzü vardı. Beceriksizliğinde öyle tabiî bir espiri vardı ki, bunun kıymetini kendisi de takdir ediyor ve başkalarını eğlendirmek için beceriksizliğini büsbütün mübalağalandırıyordu. Kısa bir zamanda subayların ve erlerin arasında mşehur olmuştu. Onu tanımıyan ve ona takılmıyan yoktu. Şakaya fevkalâde mütehammil olduğundan, başka bir insanın binde birini kaldıramıyacağı en ağır lâtifeleri o, gülerek karşılardı. Kendini dünyanın en korkak bir adamı diye tanıtmak için elinden gelen her şeyi yapardı. Halbuki hakikatte korku nedir bilmez, gözünü budaktan sakınmazdı. Peter'e karşı kalbinde derin bir saygı ve sevgi vardı. İcab ederse, subayının uğrunda ölmekten bir dakika bile tereddüd etmezdi.

Mozeş'in kızağına bir kısrak koşulmuştu. Peter'in kızağını ise kuvvetli, yağız bir aygır çekiyordu. Bunun neticesi olarak yolda aygır mütemadiyen kısrağa yaklaşmak istiyor ve yetiştikçe boynunu ısırıyordu. Bu suretle Peter ile Mozeş'in kızakları arasında bitmez tükenmez bir yarış başladı.

Yolculuk, bidayette çok eğlenceli gidiyordu. Küçücük kızaklarda eşyaların tepesinde komik bir vaziyette oturanlar birer, ikişer yere yuvarlanıyorlar, bu manzaraya etraftan kahkahalarla gülüyorlardı. Atların boyunlarına takılmış olan çıngıraklardan şakrak nağmeler yayılıyordu. Fakat gittikçe işin rengi değişiyordu. Yol namına bir şey yoktu. Her taraf karlarla örtülmüş, arada bir buzlar kırılıyor, kızlklar çukurlara yuvarlanıyordu. Bilhassa kafileye refakat eden kazaklar sık sık atlarile birlikte buzların altındaki sulara gömülüyor ve bunlar ancak bin müşkülâtla ve iplerle kurtarılabiliyorlardı.

Peter'in muhafazasına memur edilen kazak, orta boylu sevimli yüzlü bir delikanlıydı Saatlerce hiç sesini çıakrmadan kızağın yanıbaşında atını koşturuyor ve arada bir gülümsiyen gözleri Peter'in gözlerile buluşuyordu.

İlk durakta Peter ona yiyecek ve püro ikram etti. Kazak yiyecekten ziyade bilhassa puroya memnun oldu.

Mozeş, kazakla içli dışlı dost oluvermişti. Onunla totça konuşuyor ve pekâlâ anlaşıyordu. Kazak, iki kilometre mesafede bulunan ilk konağı öğle vakti tutmaları lâzımgeldiğini, fakat buzların çözülmesi dolayısile dolambaclı yollardan gittikleri için ancak gece yarısı ulaşabileceklerini söyledi. Hakikaten böyle oldu. Geceyarısına doğru uzaktan tek tük titreşen solgun kandiller göründü.

Peter'ler oraya varıncaya kadar diğerleri çoktan köye girmişler, hatta yemeklerini bile yemişlerdi.

Peter bir kaç subay arkadaşile birlikte zengin bir Tatar köylüsünün evine misafir oldular.

Tatarın iki karısı vardı. Her ikisi de dolgun vücudlu ve oldukça güzeldi. Yalnız, ön dişlerini meçhul bir maddeyle siyaha boyamışlardı Bu her halde bir Tatar âdetiydi. Fakat, gülerlerken kara kara meydana çıkan bu dişler yüzlerinin cazibesini berbad ediyordu.

Teğmen Neteneçki, sanki Budapeştede bir salonda bulunuyormuş gibi gayet zarif bir reveransla kadınların önünde eğildi. Sonra arkadaşlarına dönerek:

— Çocuklar, dedi. Zengin bir yere düştüğümüz, kadınların boyunlarındaki altınlardan belli, her halde ağız tadile bir yemek yiyeceğiz.

Ev sahibi kırk yaşlarında kadar, uzun boylu, geniş omuzlu bir adamdı. Lâf arasında adının Jak Mihailof Raguzin olduğunu öğrendiler.

Mihailof karılarından birini yanına çağırdı. Bir şeyler söyledi. Kadın odanın köşesinde bulunan büyük ve süslü bir sandığın önünde diz çöktü. Belinden çıkardığı anahtarlardan birile sandığı açtı. Anahtar kilidin iiçnde dönerken, bir kitaranın tellerinden çıktığı hissini veren tatlı nağmeler duyuldu. Bu Tatarların meşhur çalgılı sandıklarıydı. Kilidlerin açılırken böyle sesler çıkarmasından maksad her halde, hiç bir kimsenin gizlice sandık açmasına imkân vermemekti.

(Arkası var)

YOLDAYIZ

Yine destan sesleri çağlıyor Anadolda...
Yoldayız; kadın, erkek, genç ve yaşlı, hep yolda.
Kimi davete uymuş, kimi gönüllü kolda;
Bir an duraklamadan yer aldık sağda, solda...

Göklere, hey... Göklere!..
Türk alnı değmez yere!..

Gün, hangi gökte böyle altın bakışla güler?
Ay, hangi ufku böyle gümüşlerle büyüler?
Yaban ülkelerini dolaştım birer birer;
Dedim; kıskanır bizi cennetteki periler...

Göklere, hey... Göklere!..
Türk alnı değmez yere!..

Rüzgâr hangi dağlarda bu kadar hür dolaşır?
Hangi su böyle coşgun hürriyet sesi taşır?
Şu başı boş yaylalar hangi ırka yaraşır?
Toprakta hangi millet böyle candan anlaşır?

Göklere, hey... Göklere!..
Türk alnı değmez yere!..

Doğudan tâ batıya kanat açtık vatana;
İstiklâl kaynağından su içtik kanakana;
Geliyoruz, bağrımız aşkıyla yana yana...
Dert çekmesin, uyusun bizi besliyen ana...

Göklere, hey... Göklere!..
Türk alnı değmez yere!..

Alp Er Tonga soyundan, Oğuz boylarındanız;
Gittikçe kızıllaşan, kuvvet alan bir kanız;
Yan bakanlar oldu mu, yamanlardan yamanız;
Medeniyet, san'atta ilk yol açanlardanız.

Göklere, hey... Göklere!..
Türk alnı değmez yere!..

Bozkırların havası esiyor başımızda;
Tarason şarabıdır karışık aşımızda;
Atsız kahramanlarız hergün, her yaşımızda;
Asla boyun eğmeyiz şeref savaşımızda...

Göklere, hey... Göklere!..
Türk alnı değmez yere!..

Başta İnönü, hatun; ışıklar ellerinde;
Türkeli dalgalanan bir ummandır yerinde;
Atanın yasasıdır yurdun temellerinde;
Dağla, taşla yoldayız İstiklâl seferinde..

Göklere, hey... Göklere!..
Türk alnı değmez yere!..

ŞÜKÛFE NİHAL

BOĞAZLAR

(Başmakaleden devam)

orada akdolunan muahedename Boğazlarda münakale serbestisini Türkiyenin emniyetile telif etmek gayesile vücud bulmuştur. Lausanne muahedenamesinde Boğazlarda gayriaskerî bir mıntaka ihdas edilmek suretile bu geçidlerin tam serbestliği iltizam olunmuş ve o zaman da elbette hatırlara gelen ve bizim haklı olduğu kadar kuvvetli endişelerimizi çeken emniyetimiz başlıca devletlerin kefaletile temin edilmek yolu tutulmuştu.

Zamanla biz bu kefaletin kâfi teminat teşkil etmediğini görerek gayriaskerî mıntakanın kaldırılmasını ve Boğazlara Türkiyenin tam tasarrufu altında yeni bir rejim verilmesini istedik. Esasen makul ve cidden varid olduğu için iyi telâkki olunan bu talebimizden Montreux muahedesi doğdu.

Bu meselenin müzakeresinde Türkiyenin emniyetile birlikte Sovyetler Cumhuriyetinin vaziyeti de nazarı dikkate alınmak suretile şu neticelere varıldı:

1 — Türkiyenin muharib olmadığı vaziyetlerde Boğazlar beynelmilel ticaret münakalesine açık olacaktır.

2 — Sulh zamanında dahi Boğazlardan harb gemilerinin geçmesi için kayıdlar ve şartlar konmuştur. Sulh zamanında Akdenizden ziyaret kasdile Karadenize geçmesine müsaade olunacak gemiler hem toptan geçemezler, hem bunların tonilâto mecmuları Karadenizdeki harb filosuna (yani Rus donanmasına) nisbetle muayyen bir hadden -galiba üçte bir- fazla olamaz.

3 — Binnefis Türkiye muharib olduğu zaman Boğazların sahibi olan bu devlet buralarda kendi emniyetinin icab ettirdiği bütün tedbirleri almağa salâhiyetlidir.

Yeni dünya harbi muvacehesinde Türkiye harb harici bulunduğuna göre Boğazlardan ticaret gemilerinin geçmelerinde, harb gemilerinin geçmemelerinde şaşılacak hiç bir cihet yoktur. Bütün mesele Türkiyenin harbe karışmış olup olmamasındadır. Memleketimiz, kendisine tecavüz vaki olmadıkça bu harbe karışmamak kat'î kararını vermiştir ve bütün ciddiyetile onun üzerinde devam ediyor. O halde Boğazlarda Montreux mukavelesi hükümlerinin her zamandan fazla bir dikkatle tatbikı tabiidir.

Ancak en tabiî işlerin icra şekilleri memleketten memlekete tehalüfler arzedebilir. Türkiye harb harici vaziyetinin bütün icabları arasında Boğazlardaki tasarrufunu da beynelmilel taahhüdlere tamamile mutabık bir surette ifa eylemek hususunda kılı kırk yaran en alâkalı haricî mahfillerin tek şüphe ve itiraz serdedemiyecekleri çok dikkatli bir dürüstlük göstermiştir.

Denebilir ki dünyanın en hassas yerlerinden biri olan Boğazlar bugün Türkiyenin harb harici dürüst siyasetinin başlıca delilini teşkil eden kat'î ifadeli bir miyar olmuştur. Bu bizim bir muvaffakiyetimizdir, ve onu haricin şehadetile müeyyed olarak kaydetmek bizim hakkımız ve zevkimizdir.

YUNUS NADİ

Harbin yeni istikameti?

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

son'un söylediği nutukta İtalyan matbuatı bu nutku Amerikanın harbe açıkça müdahalesinin şimdiden ilânı suretinde telâkki etmektedir.

Yakında vukuu umumiyetle beklenen askerî hâdiselerin nerede ve ne zaman başgöstereceği hususunda kat'î bir şey bilinmemekle beraber, harbin müstakbel inkişafının, harb sahnesi her nerede olursa olsun son Balkan seferinden çok daha büyük siyasî manası olacağı, Avrupa kıt'ası sahasını çok uzaklara kadar aşacağı tahmin edilmektedir.

«Almanya, Çatalca hattına tecavüz etmiyecektir»

Londra 9 (a.a.) — Daily Mail gazetesinin askerî muharriri Ortaşark harekâtına dair yazdığı bir makalede Almanyanın mümkün olduğu kadar Türkiyeye ve bilhassa bu memleketin en kuvvetli müdafaa hattını teşkil eden ve şimali garbide Çanakkaleyi muhafaza eden meşhur Çatalca hattına taarruz etmekten çekineceği neticesine varmaktadır. Bu muharrire göre Almanya Suriyeye tayyare ile kıtaat nakletmek suretile Türkiyeyi bertaraf etmeğe çalışacaktır. Fakat İngiltere Kıbrısı tuttuğu gibi üssü İskenderiyede bulunan İngiliz filosu da bu taraflardaki sularda harekâtında tamamile serbest bulunmaktadır.

Buna mukabil Adalar denizinde vaziyet başkadır. Çünkü bir adadan diğer adaya pire gibi sıçrayan pike bombardıman tayyareleri bu mıntakada müthiş bir tabiye kuvvetine malik bulunmaktadırlar. Muhakkak olan bir şey var ki o da Balkanlarda toplanmış olan bir milyon Almanın uzun müddet atıl kalacağıdır.

Suriyeye ihrac niçin mümkün değildir?

Londra 9 (a.a.) — Daily Telegraph gazetesinin Şarktaki vaziyet hakkında tefsiratta bulunan diplomatik muharriri yazıyor:

«General Dentz mukavemet ettiği takdirde, Almanlar İngiliz donanmasını Akdenizden kovmadıkça Suriyeye asker ihrac edemezler. Mısırdaki Alman harekâtının muvakkaten durması Almanyanın lüzumu olan vapurlara malik bulunmaması ve İtalyan demiryollarındaki izdihamla izah edilmektedir. Bu suretle Hitler'in Iraktaki isyanın bastırılmasından evvel Suriyede bir şaşırtma hareketi yapmak istediği bildirilmektedir. İngiltere hükûmeti 1940 haziranında Suriye veya Lübnanın düşman bir devlet tarafından işgalini veya Büyük Britanyanın müdafaasını taahhüd ettiği Ortaşark memleketlerine karşı taarruz üssü olarak kullanılmasını veyahud da bu memleketleri tehdid eden kargaşalıklara sahne olmasını müsamaha ile karşılayamıyacağını beyan etmiştir. Her halde, İngiltere Filistinde nazik bir vaziyet hasıl olduğu takdirde buna mâni olacak çok mühim kuvvetlere malik bulunmaktadır.»

Vişi hükûmetinin Almanyaya yaptığı tavizler

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

Müstakil Fransız ajansına göre, İngiliz hava kuvvetleri Alman, Holanda ve işgal altında bulunan Fransız limanlarındaki tamir tezgâhlarını öyle hasara uğratmıştır ki Amiral Raeder bu atölyelerin kabil olduğu kadar dahile naklini derpiş etmektedir. Bu projenin tatbikında Fransız endüstrisinin mühim bir rol oynaması muhtemeldir.

Fransada Yahudiler hiç bir iş yapamıyacaklar

Paris 9 (a.a.) — D. N. B. ajansı bildiriyor:

Fransada başkumandanlık tarafından neşredilen bir emirname işgal altındaki mıntakada yahudi meselesini, yahudi kelimesini sarih bir surette tarif etmek ve yahudiler için memnu olan meslekleri saymak suretile kat'î surette halletmektedir. Yahudiler 20 mayıstan itibaren bilhassa toptan ve perakende ticarette, lokantalarda ve her türlü satış mağazalarında, sigortalarda, seyrisefainde, nakliye müesseselerinde ve her türlü kamyon işlerinde, bankalarda ve kambiyo bürolarında, irad getiren evlerin satış ve icarında, ipotek müesseselerinde, sermaye yatırma ajanslarında, para simsarlık ve ticaret mümessilliği işlerinde hiç bir faaliyet göstermiyeceklerdir. Yahudiler hiç bir meslekte 20 mayıstan itibaren direktörlük ve müşterilerle münasebeti olan memurluk yapmıyacaklardır.

Bu emirnameye muhalif harekette bulunanlar hapis ve para cezalarile cezalandırılacaklardır.

Verem Mücadele cemiyetinde

Verem Mücadele cemiyetine verilen tahsisat ve alınan teberrularla Vilâyet hudutları dahilindeki dispanser adedi çoğaltılmaktadır. Hamiyetli bir zat, mevcuda ilâveten bir dispanser vücude getirilmesi için Beykozda bir bina teberru etmiştir. Bu binanın dispanser haline konulması için icab eden tadilâta başlanmıştır. Cemiyet, Erenköy Sanatoryomunun dahilinde de bir dispanser yapacaktır. Üsküdarda da bir dispanser inşası için bir arsa satın alınmıştır. Diğer kazalarda yapılacak dispanserlere de arsa aranmaktadır.

Hava Kurumuna yardım

İthalât birliklerine mensub tacirler Hava Kurumuna daha geniş mikyasta yardımda bulunmak için aralarında hazırlıklar yapmaktadır. Dün de hububat ve zahire ihracat birliğinde tacirler bir toplantı yapmış ve Hava Kurumuna ne şekilde daha fazla yardım edebileceğini tespit etmişlerdir.

Amerika harbe girdiği takdirde

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

alacağı vaziyeti açıkça anlatmış ve demiştir ki:

«— Japonyanın üçlü pakta iltihakının sebeblerinden biri de Birleşik Amerikanın harbe girmesine mâni olmaktı. Fakat her şeye rağmen Birleşik Amerika muhasamata iştirak edecek olursa Japonya da şerefi ve sadakati uğrunda Almanyanın ve İtalyanın yanında harbe girmeğe mecbur olacaktır.»

Gazeteci, Amerikan gemi kafileleri veya refakat gemileri Alman denizaltılarile veya tayyarelerile çarpıştıkları takdirde Japonyanın bunu bir harb sebebi telâkki edip etmiyeceğini sormuştur. M. Matsuoka şu cevabı vermiştir:

«— Evet, benim de fikrim zaten budur.»

Amerika hükûmeti tarafından davet edildiği takdirde Birleşik Amerikaya gidip gitmiyeceği sualine karşı da M. Matsuoka, böyle bir şeyin mevzuubahs olmadığını, çünkü henüz zamanı gelmediğini söylemiştir.

Yakında sulh aktedilmek ihtimallerine dair gazetecinin bir sualine de M. Matsuoka «belki öbür gün» cevabını vermiş ve bu suretle dünya sulhunun yakında aktedilmesi ümid olunamıyacağını söylemek istemiştir.

M. Matsuoka, sözlerini bitirirken, Japonyanın üçlü pakta ve bu pakttan doğan taahhüdlere sadık kalacağını ve eğer Birleşik Amerika harbe girerse Japonyanın da her an için Almanyanın yanında harbe girmeğe hazır bulunduğunu beyan etmiştir.

İş yerlerinde kurulacak genclik kulübleri

İktısad müdürlüğü, iş yerlerine yaptığı bir tamimle beden terbiyesi nizamnamesinin 26 ncı maddesi mucibince bir şehir veya kasabanın haricinde olup da bu şehir veya kasaba genclik kulüblerinin talimlerine iştirak edemiyecek olan iş yerlerinin işçi sayısı 500 den fazla ise hem bir genclik kulübü kuracağı, hem de lâzım gelen tesisatı kurması lâzım geldiğini, bundan az işçisi olanların bir genclik kulübü veya grupu kuracağını bildirmiştir.

IRAKTA

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

da Irak asilerine karşı muvaffakiyetli harekât hakkında daha tam tafsilât alınmış bulunmaktadır. Halen şu cihet öğrenilmiştir ki, hava kuvvetlerinden, tanklardan, kıt'alardan ve Irak kuvvetlerinden mürekkeb İngiliz kuvvetleri düşmana ağır zayiat verdirdikten başka, kullanılır vaziyette altı obüs topu, bir miktar başka top ve tank iğtinam etmiştir.

Düşman hava kuvvetleri, ehemmiyetten âri bir vaziyete getirilmiştir. 25 düşman tayyaresi tahrib edilmiş veyahud kullanılmaz bir hale sokulmuştur. Bu tayyarelerden bir tanesi Habbaniye kampını bombardımana teşebbüs ettiği sıralarda bir İngiliz avcısı tarafından düşürülmüştür.

Dün Irak tayyare meydanları yeniden bombardıman edilmiştir. Şaraban'da 4 tayyare yakılmış, başka tayyareler hasara uğratılmıştır. Hanaidide bir Savoia tayyaresi ve üç Brede tayyaresile başka tayyareler mitralyöz ateşine tutulmuştur. Ayni tayyare meydanına yapılan ikinci bir hücum petrol deposunda muazzam bir yangın husule getirmiştir.

Habbaniye ve Basrada vaziyet

Londra 9 (a.a.) — Iraktaki vaziyette büyük bir değişiklik olmadığı bildirilmektedir. Habbaniyede Irak kuvvetleri kamplarından çekilmişlerdir. Bu mıntaka civarında hafif bir faaliyet görülmüşse de ehemmiyetli hiç bir hareket olmamıştır. İngiliz kıt'alarının tayyarelerle Musula nakledildiği tekzib olunmaktadır. Basrada İngilizler kontrolu biraz daha genişleterek bazı ticarethanelerle bankaları ve posta - telgraf dairelerini işgal etmişlerdir. Bazı küçük hâdiseler olmuşsa da ciddî hiç bir kargaşalık olmamıştır.

Umumî vaziyete gelince: Bu meseleye henüz tasfiye edilmiş nazarile bakılamıyacağı gibi vaziyetin nasıl bir istihale geçireceği de tahmin edilemez. Bununla beraber vaziyetin daha ziyade alevlenmediği muhakkaktır. Orduda Almanların emrinde bulunan zümrenin siyasî sahada fazla bir nüfuz elde edemediği zannolunmaktadır. Irakta olup biten şeyler hakkında gayet iyi malûmat alınmaktadır.

Bağdada 2 İtalyan askerî müşavir gelmiş!!

Nevyork 9 (a.a.) — United Press'in bildirdiğine göre yüksek rütbeli iki İtalyan subayı, Irak hükûmetine askerî müşavirlik etmek üzere Bağdada muvasalat etmiştir.

İngiliz tebaaları Suriyeyi terkediyorlar

Beyrut 9 (a.a.) — D. N. B. bildiriyor: Suriye matbuatı, Beyrut ve Şamdaki İngiliz konsolosluklarının İngilizleri manda altındaki araziyi terke davet etiklerini bildirmektedir.

Elnahar gazetesi bir çok İngilizlerin şimdiden hareket ettiklerini yazıyor.

Kapatılmış olan Amerikan üniversitesi, Filistinli, Iraklı ve Mısırlı talebeye memleketlerine gitmelerini tavsiye eylemiştir.

Stalin, Litvinof'a vazife veriyor

Londra 9 (a.a.) — Daily Sketch gazetesi Sovyet hükûmetinde yapılan tebeddülü tetkik ederek yazdığı bir yazıda Stalinin Halk Komiserleri reisliğini deruhde etmesi üzerine Litvinof'un Hariciye Komiserliğinde yeni bir istihbarat komisyonunun başına getirileceğini kaydetmekte ve Litvinof'un menkûbiyete uğramadan önce de buna benzer bir vazifede bulunduğunu hatırlatmaktadır. Litvinof'un vazifesi Stalin için raporları tanzim ve tahlil etmek olacaktır.

Hind Denizinde bir Alman korsan gemisi batırıldı

Londra 9 (a.a.) — İngiliz Amirallık dairesinin tebliği:

10,000 tonluk Cornwall İngiliz kruvazörü Hind denizinde ticaret gemilerine hücuma memur bir Alman muavin kruvazörünü yakalıyarak batırmıştır. Bu korsan gemisinde mevkuf bulunan 27 İngiliz tayfası kurtarılmıştır. Alman mürettebattan 53 kişi harb esiri telâkki edilecektir. Cornwal kruvazörü ehemmiyetsiz hasara uğramışsa da muharebe kudretini tamamile muhafaza etmektedir.

M. Ruzveltin oğlu Kahirede

Kahire 9 (a.a.) — Amerika Reisicumhuru M. Roosevelt'in büyük oğlu M. James Roosevelt, Amerikan hükûmetinin İngiliz hava kuvvetleri nezdinde askerî müşahidi olarak bulunmak üzere Kahireye gelmiştir.

M. Ruzvelt midesinden rahatsız

Vaşington 9 (a.a.) — Reisicumhur M. Roosevelt midesinden rahatsızdır ve hafif ateşi vardır, doktor, çarşamba günü M. Roosevelt'e, iki gün yatakta kalmasını tavsiye etmiştir. M. Roosevelt dün kalkmak istemişse de doktor mânî olmuştur. Maamafih Reisicumhur, başucundaki telefonla dahilî ve haricî işlerin gidişini takib etmekte ve müşavirlerile sıkı temas halinde bulunmaktadır.

Fransız - Siyam muahedesi imzalandı

Tokyo 9 (a.a.) — Fransa ile Siyam arasında sulh muahedesi bugün Tokyoda imzalanmıştır. Fransız Hindiçinisile Siyam arasında çıkan hudud ihtilâfı Japonyanın yaptığı tavassut esasları dahilinde halledilmiştir.

Muahedeyi imza edenlerden biri olan Japon Hariciye Nazırı şunları söylemiştir:

«— Bu muahede ile takviye edilen Japon - Fransız - Siyam münasebetleri haricin meş'um maksadları uğrunda zâfa uğramıyacaktır.»

Suriye komiseri Şamda

Şam 9 (a.a.) — Fransanın Suriye ve Lübnan fevkalâde komiseri General Dentz dün sabah Halebe gitmiş ve belediye reisile görüştükten sonra tayyare ile tekrar Şama dönmüştür.

İtalyanın bir iddiası

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

olmıyan kruvazörlerle torpito muhribleri tarafından himaye edilmekte idi. Avcı tayyarelerinin refakat etmekte oldukları torpil atan tayyarelerimiz, düşmanın deniz cüzütamlarına hücum ederek iki kruvazörle bir torpito muhribine ve tonajı büyük bir gemiye hücum etmişlerdir. Kafileye bombardıman tayyarelerimiz tarafından birbirini müteakıb şiddetli hücumlar yapılmış ve bir harb gemisi ile tayyare gemisine ve tonajı büyük iki gemiye isabet vaki olmuştur.

Öğleden sonra geç vakit torpil atan tayyarelerimiz, ikinci defa olarak, tayyare gemisi ile bir harb gemisine isabetli endahtlar yapmıştır.

Kafileye rafakat etmekte olan düşman avcı tayyareleri ile bizim tayyareler arasında cereyan eden şiddetli hava muharebeleri esnasında İngilizlerin Defiant ve Hurricane tipindeki üç tayyaresi düşürülmüştür. Beş tayyaremiz, üslerine dönmemişlerdir. Diğer üç tayyaremiz, hasara uğramıştır. İçlerinde bulunanlar arasında yaralılar vardır. İngilizlerin diğer üç tayyaresi de Alman avcı tayyareleri tarafından düşürülmüştür.

Ege denizinde piyade ve bahriye müfrezelerimiz, hava ve deniz kuvvetlerinin mesai birliği ile Sisam ve Furni adalarını işgal etmişlerdir.

Hava cüzütamlarımız, iki büyük gemi ile yedi bin ton hacmindeki bir kruvazöre torpiller isabet ettirmişlerdir. Bu gemilerin yan yatmış oldukları ve alev ve duman sütunları içinde bulundukları görülmüştür.

Şimalî Afrikada Tobruk cephesinde topçu faaliyeti görülmüştür.

7/8 mayıs gecesi Bingazi hava ve deniz kuvvetleri tarafından bomabrdıman edilmiştir. Nüfusça az miktarda telefat ve cüz'î hasarat vardır.

Alman hava cüzütamları, Tobruk limanında demirlemiş olan gemileri ve liman tesisatını bombardıman etmişlerdir. İki gemiye isabet vaki olmuş ve bu gemiler, mühim surette hasara uğramıştır.

Şarkî Afrikada topçu ve hava kuvvetlerinin büyük hazırlıklarından sonra düşman, Amba - Alagi mıntakasındaki mevzilerimizden birini işgale muvaffak olmak üzere idi, fakat mukabil taarruzumuzla püskürtülen düşman, mühim zayiata uğramıştır.

İngiliz tebliği

Kahire 9 (a.a.) — Ortaşark deniz kuvvetleri umumî karargâhının tebliği:

Libyada: Tobrukta vaziyette değişiklik yoktur. Şiddetli kum fırtınası harekâtı yeniden zorlaştırmıştır.

Sollum bölgesinde, makineli kuvvetlerimiz baskınlar yaparak faaliyetlerine devam etmişlerdir.

Habeşistanda: Bütün bölgelerde harekât iyi inkişaf etmektedir.

Alman tebliği

Berlin 9 (a.a.) — Resmî tebliğ: Şimalî Afrikada iki taraf arasında topçu kuvvetleri ile hücum kıt'alarının faaliyeti görülmüştür. Tobruk civarında cereyan eden bir hava muharebesi neticesinde düşman Blenheim Bristol tipinde bir tayyare kaybetmiştir.

Habeşistanda harekât

Addis - Ababa 9 (a.a.) — Reuter ajansının hususî muhabiri bildiriyor:

Habeş cengâverleri şimdi Addis - Ababanın şimalinde Amba - Alagi dağlarında Hind kıt'alarından ancak 30 kilometre mesafede bulunmaktadırlar. İngiliz subaylarının kumandası altında hareket eden Habeş cengâverleri Toyçlli geçidinin 30 kilometre mesafesinde kâin Marşuyu zaptetmişlerdir. Bu noktada şimalden ilerleyen Hindliler İtalyanlara Amba - Alagi mıntakasında hücum etmişlerdir. İtalyanlar dağda şiddetle mukavemet ediyorlar.

İtalyanlara göre Habeşistanda mühim bir değişiklik yok!

Roma 9 (a.a.) — Stefani ajansı bildiriyor:

Siyasî İtalyan mahfillerinde bildirildiğine göre, düşman propagandası tarafından Habeşistanın hemen hemen tamamile işgal edildiği ve muharebelerin sona erdiği hakkında çıkarılan şayialar tamamile yalan olup hiç bir esasa istinad etmemektedir. Hakikat büsbütün başkadır. Birçok mıntakalarda İtalyan bayrağı hâlâ dalgalanmaktadır. Amba Alagi mıntakasında Dük d'Aosteun kahramanca idaresi altında kanlı çarpışmalar devam ediyor. Tana gölü mıntakasında da İtalyan bayrağı el'an dalgalanıyor. İtalyanların elinde bulunan diğer mıntaka da büyük göller sahasıdır. Galla Sidama mıntakası adile maruf olan bu sahanın kumandanı General Gazzera'dır.

Bundan başka İtalyanların elinde bulunan diğer mıntakalar da vardır. Fakat askerî sebebler bu yerlerin bildirilmesine mânidir.

Bütün bunlar İngilizlerin Habeşistan meselesini bitirdikleri hakkındaki iddialarının tamamile yersiz olduğunu ispat etmektedir.

İmparatorun icraat plânı

Adis-Ababa 9 (a.a.) — Habeş İmparatoru Haile Selâsie, beş sene sonra hükûmet merkezine dönmesini müteakıb gazetecilere verdiği ilk beyanatta, kuvvetlerinin lüzumu olan her hangi cephede kullanılmasını İngiliz hükûmetine teklif etmiş olduğunu bildirmiştir.

İmparator, dahilî programı hakkında demiştir ki:

«— Hükûmette hıristiyanlık ahlâkî prensiplerini, vicdan hürriyetini ve demokrasi müesseselerini yeniden tesise azmetmiş bulunuyorum. Maarif, ziraat ve sosyal kalkınma hakkında plânlı çalışmalara başlanacaktır. Bu plânların tatbik mevkiine konması için İngiliz hükûmetinin bir istikraz vereceğini ümid ediyorum. Bu istikraz, altın da dahil olmak üzere memleketin maden kaynaklarının istihsalile ödenecektir.»

İngilterenin harb plânı

(Bas tarafı 1 inci sahifede)

ya kurmak için gençliği, şevk ve heyecanı ve kuvvetile Birleşik Amerikaya iltihak etmelidir. Bu yeni dünyanın milletler cemiyeti şunları tesis etmelidir:

1 — Beynelmilel istikrarı temin edecek bir emniyet sistemi,

2 — Hür milletler arasında bir iktısadî işbirliği sistemi,

3 — Devletler arasındaki münasebat için, milletlerin sözüne tam itimadı tekrar tesis edecek nizamlı bir sistem.»

Lord Halifax Şikagodan bir hafta sürecek bir turneye çıkmıştır.

Ahmed İhsan Tokgözün teşriî masuniyetine dair

Ankara 9 (a.a.) — B. M. Meclisi müzakeratına dair verdiğimiz bir haberde Serveti Fünun «Uyanış» mecmuasında çıkan bir şiirden dolayı muharririle mecmuanın neşriyat müdürü aleyhinde açılan âmme davasında mecmuanın sahibi ve Ordu meb'usu Ahmed İhsan Tokgöz hakkında takibatta bulunulabilmesi için, teşriî masuniyetinin kaldırılmasına aid talebin devre sonuna bırakıldığı yazılmıştı.

Hakikat şudur ki, B. M. Meclisi Muhtelit encümeninin bu meseleye dair tanzim ve Meclis heyeti umumiyesince kabul edilen mazbatada, mevzuubahs şiir muharririle mecmua neşriyat müdürünün muhakeme neticesinde beraet etmiş bulunmaları dolayısile Ordu mebusu Ahmed İhsan Tokgöz hakkındaki hukuku umumiye davasının da devam etmediği anlaşıldığından tayini muameleye mahal kalmadığına karar verilmiş olduğu bildirilmekte idi.

Rumanyada Horia Sima takib ediliyor

Bükreş 9 (a.a.) — D.N.B. Gazeteler, geçen kânunusanideki isyandan başlıca mes'ul oldukları için polis tarafından aranan lejyonerlerin listesini neşretmişlerdir. Listede on isim görülmektedir. Bunlar arasında Horia Sima ile yüzbaşı Jachinchi, Dumitru Groza ve Viefel Trifa'nın isimleri de vardır. Aranan kimselerin yerlerini bilip de haber vermiyenler ağır cezaya çarpılacaklardır.

Beş haftadır buzlar arasında kalan avcılar

Helsinki 9 (a.a.) — Stefani ajansından:

Finlandiyalı dört fok avcısı, beş haftadanberi bir Aysberg üzerinde suların cereyanına tâbi olarak sürüklenmektedirler. Yalnız bugün bir Finlandiya tayyaresi, bu biçarelerin bulunduğu noktayı keşfe muvaffak olmuş, onlara su, yiyecek ve yorgan atmıştır. Fakat onların tahliyesine imkân hasıl olmamıştır. Çünkü denizin her tarafı seyyar buzlarla doludur.

Hava seferleri başlıyor

Devlet Havayolları umum müdürlüğünün verdiği emir üzerine 15 mayıstan itibaren Ankara ile Adana arasında tayyare ile yolcu, posta ve bagaj nakliyatına başlanacaktır. Seferler, pazardan maada her gün yapılacaktır. Ankaradan hareket edecek tayyare saat 15,30 da havalanarak iki saat bir çeyrek süren bir yolculuktan sonra 17,45 te Adanaya varacaktır.

Adanadan da her sabah saat 8,30 da bir tayyare hareket ederek 10,45 te Ankaraya vâsıl olacaktır.

Diğer şehirlerimiz arasında hava münakalesi tesisine gelince bu hususta henüz verilmiş bir karar yoktur.

Kâr nispetleri

Fiat Murakabe komisyonunun faturalarda perakende satış fiatının hesabı için toptan kâr nispetlerini tayin etmekte olduğunu yazmıştık. Yerli ipekli ve fantezi kumaşlara konulan kâr hadlerinden maada yerli pamuklu ham kaba kumaşlara yüzde beş, kasarlı ince düz mallara yüzde 6, topu ve ipliği boyalılara yüzde 7, merserize kumaşlara yüzde 9 kâr haddi tayin olunmuştur. Bu kâr hadleri Ticaret Vekâletine arzolunacak ve tasdikı müteakıb mer'i olacaktır.

Altın fiatları

Altın fiatları düşmekte devam etmektedir. Dün bir Reşadiye altını 2685, bir gram altın 329 kuruştu. Beşibiraradaya 123 liraya talib yoktu.

Mahmudpaşa türbsinin tamiri

Mahmudpaşadaki Sadrâzam Mahmudpaşa türbesinin tamir edilerek meydana çıkarılacağını, türbenin harab olan kıymetli çinilerinin ihya edileceğini yazmıştık. Bu hususun temini için Vakıflar idaresine müracaat eden Belediyeye muvafakat cevabı verilmiştir. Buradaki çinilerin eşi yalnız Bursadaki Yeşiltürbede bulunmaktadır.

Korkunc hava baskınları

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

İngilterede yapılan tahribat

Londra 9 (a.a.) — Hava Nezaretinin tebliği:

Bu gece Humber bölgesile orta İngilterede iki bölgeye düşman tayyareleri tarafından şiddetli taarruzlar yapılmıştır. Humber bölgesinde pek mühim hasarat vardır. Gelen ilk raporlar ölü ve yaralı miktarının muhtemel olarak yüksek olacağını göstermektedir.

Orta İngilterenin şimal bölgelerinden birinde de mühim hasarat mevcudsa da ölü ve yaralı adedinin yüksek olacağı zannedilmemektedir.

Şimal sahil şehirlerinden biri de taarruza uğramıştır. Fakat şimdiye kadar alınan malûmat hasarat ve zayiat miktarının çok ciddî olmadığını gösteriyor.

Ekserisi İngilterenin şarkında ve cenubunda olmak üzere diğer bazı yerlere de bombalar düşmüştür. Bunlar arasında Londra da mevcuddur. Bu yerlerden bir kaçında ciddî hasarlar vardır. Fakat ekseri bombalar az tesir yapmış ve pek az kimse ölmüştür. İngiliz avcıları düşmanın 11 bombardıman tayyaresini tahrib etmişlerdir. Bu bombardıman tayyarelerinden 10 u Büyük Britanya üzerinde, 1 i de Fransa üzerinde tahrib edilmiştir.

Alman tebliği, Almanyada hasar ve telefatın çok olduğunu bildiriyor

Berlin 9 (a.a.) — Alman orduları başkumandanlığının tebliği:

Bir Alman denizaltısı şimalî Atlantikte kuvvetli bir himaye altında bulunan bir kafileye dahil ve cem'an 20,000 ton hacminde dört ticaret gimisi batırmıştır. Alman hava kuvvetleri dün gece Hull limanı tesisatını muvaffakiyetle bombardıman etmiştir. Doklarda, depolarda ve buğday silolarında çıkan yangınlar çok uzaktan görülebilen hakikî bir alev deryası halini almıştı. Midland mıntakasında, bilhassa Nottinham'daki sanayi müesselerine ve İngilterenin cenubundaki limanlarda bulunan tesisata atılan bombalar büyük tahribat yapmıştır.

Muharebe tayyarelerimiz çok alçaktan uçarak yaptıkları cüretkârane bir hücum esnasında İngilterenin cenubunda kâin büyük bir tayyare fabrikasını ve bir tayyare meydanını büyük muvaffakiyetle bombalamışlardır.

İngiltere ile İskoçyanın şarkındaki deniz mıntakasında harekâtta bulunan muharebe tayyareleri 5,000 tonluk bir ticaret gemisi tahrib ettikleri gibi diğer altı büyük vapuru da ağır hasara uğratmışlardır. Bu vapurlardan bazılarının battığı tahmin edilebilir.

Alman avcı tayyareleri dün cenubî İngiltere sahillerine yaptıkları hücum esnasında 7 İngiliz avcı tayyaresi düşürmüşlerdir. Bu tayareler, ayrıca top ve mitralyöz ateşile bir hücum botunu da batırmışlardır. Bu hücum botunun müretebatı Alman sahil tahlisiye servisi tarafından kurtarılmıştır.

Son iki gece zarfında düşman toprakları üzerinde dört düşman tayyaresi düşürülmüştür.

Muharebe tayyarelerile Alman stuka tayyareleri Akdenizde Hurricane tipinde üç İngiliz avcı tayyaresi düşürmüşlerdir.

Büyük düşman hava kuvvetleri dün gece Almanyanın şimali garbî sahillerinde müteaddid şehirlere ve bilhassa Hamburg ile Bremen'e pek çok yangın ve infilâk bombası atmıştır. Fabrikalara yapılan bazı hasarlardan maada meskûn mahallerde de hasar vardır. Sivil halk arasında fazla miktarda ölü ve yaralı vardır.

Mecliste dün iki kanun lâyihası görüşüldü

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

larını izah etmişlerdir.

Dahiliye Vekili Faik Öztrak uzun izahatta bulunmuş ve idarei hususiyelerin buhran geçirdiği devrelerde tediye intizamsızlıkları olabilir, zannederim. Şimdi varidat itibarile bir fark olmamasına rağmen bu intizamsızlık bugün varid değildir. Ne aylığı verilmemiş hoca, ne istihkakı verilmemiş sahibi istihkak mevcuddur.

Geçmiş senelere aid bir kısım borclar vardır. İzmir Vilâyeti bu 300 bin liranın dışında olan borclarını ödemek için samimiyetle çalışıyor. Bu sene kendi bütçesi içinden ve tahsisatından 266 bin lira ve sabık borclarından da 25 bin lira ödemiştir, demiştir.

Müterakim muallim maaşları hakkında da uzun izahat veren Dahiliye Vekili de sözlerini şöyle bitirmiştir:

«— Şimdi 1941 senesinde de yeni bir vaziyet olacaktı. Aldığımız malûmata göre, 1941 senesinde böyle bir vaziyet karşısında kalmıyacağımızı umuyoruz ve bunu bitirirken son ve kat'i çare olacağına inanmadığınız halde bu istikrazın burada kabulüne kadar geçen zaman zarfında fevkalâde bir tedbire müracaat etmelke vaziyeti idare etmek ümidi bizce kuvvetlenmiştir. Zannederim ki, maruzatım arkadaşlarımı tatmin etmiştir» demiş ve bu izahattan sonra kanun lâyihasının maddeleri okunmuş ve kabul edilmiştir.

Meclis pazartesi günü toplanacaktır.

General Papagos tevkif edildi

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

gram makarna verilmektedir.

Bulgar ajansının tekzibi

Sofya 9 (a.a.) — Bulgar ajansı, Alman askerî makamlarının bazı tanınmış Yunan şahsiyetlerini Bulgaristandaki tecrid kamplarına sevkettikleri hakkında Amerikan gazetelerinde çıkan haberleri kat'î surette tekzibe mezundur.